

**INOVATĪVAS UN ILGTSPĒJĪGAS UZŅĒMĒJDARBĪBAS PRAKSES RĪGAS
REĢIONĀ**

LEADER SADARBĪBAS PROJEKTS „(SA)DARBĪBA: UZŅĒMĒJU SADARBĪBAS EKOSISTĒMAS
STIPRINĀŠANA”

2024

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS	4
INOVATĪVO UN ILGTSPĒJĪGO UZŅĒMĒJDARBĪBAS PRAKŠU DEFINĪCIJAS UN LABĀS PRAKSES PIEMĒRI	5
SOCIĀLĀ ATBILDĪBA	6
ENERGOEFEKTIVITĀTE	8
ZAĻĀ MOBILITĀTE	9
DIGITALIZĀCIJA	10
BIOEKONOMIKA	11
DATU BĀZE AR ILGTSPĒJĪGAS UN INOVATĪVAS UZŅĒMĒJDARBĪBAS PIEMĒRIEM RĪGAS REĢIONĀ	12
UZŅĒMUMU PIEREDZES IEDVESMAS STĀSTI	32
Mazi soļi, lielas pārmaiņas: “Prolux” stāsts par ilgtspēju un sociālo atbildību	33
Ceļā uz ilgtspējīgu nākotni – rūpes par dzīvnieku labturību “Dabas zirgos”	35
Iedvesmot jauno paaudzi un izprast dabas vērtības Namdara darbnīcā	37
Ukraiņu vareniki Latvijā – “TrīdiRīdi Kultūrgarša”	39
“Vegan Fox” – ētiski ražota vegāniska kosmētika	41
Inovatīvi un ilgtspējīgi risinājumi galdniecības nozarē: “i2 Factory” iedvesmas stāsts	43
Ceļā uz zaļāku nākotni: “Preco” stāsts	45
SIA Dižozols plus – ilgtspēja mēbeļu ražošanā	47
Energoefektivitāte pārtikas ražošanā: “Malevss” pieredze	49
Zaļās piegādes: kā “IziPizi” izmaina sūtījumu piegādes pasauli	51
Zaļā alternatīva automašīnai – “RIDE” elektrovēlosipēdi	53
Digitalizācija akmens apstrādē – “Pilsakmens” pieredze	55

Inovācija optikas nozarē – attālinātā redzes pārbaude SIA “Optic Guru”	57
Digitālie risinājumi: ne tikai finansiāli ieguvumi, bet arī mazāks kaitējums dabai.....	59
Izmantot laikmeta piedāvātās iespējas – “Lūšu Dravas” veiksmes stāsts	61
No zinātnes līdz klientam: “SpirulinaNord” pieredzes stāsts	63
Augu izcelsmes sastāvdaļas un kompostējams iepakojums – bezatkritumu kosmētika.....	65
Mazi soļi, lielas pārmaiņas: bioloģiski noārdāmu papīra salmiņu ražošana	67
“Dreiling” – inovatīva pieeja sukāžu ražošanā	69
Dabas iedvesmots, videi draudzīgs: “SEV fabrics”	71

IEVADS

Rīgas reģiona vietējās rīcības grupas – biedrības – “Partnerība Daugavkrasts”, “Pierīgas partnerība”, “Jūras zeme”, “Ropažu Garkalnes partnerība”, “Stopiņu Salaspils Partnerība” un “Zied zeme” LEADER sadarbības projekta „(sa)DARBĪBA: uzņēmēju sadarbības ekosistēmas stiprināšana” ievaros apzināja un apkopoja informāciju par inovatīvām un ilgtspējīgām uzņēmēju praksēm un pieredzēm, veicinot bioekonomikas, energoefektivitātes, zaļās mobilitātes principu ieviešanu uzņēmumu ikdienas darbībā.

Projekta mērķis ir izcelt uzņēmumu īstenotos labās prakses piemērus bioekonomikas, energoefektivitātes, zaļās mobilitātes, digitalizācijas un sociāli atbildīgas uzņēmējdarbības jomās, kā arī veicināt izpratni par ieguvumiem un nozīmi, īstenojot inovatīvu un ilgtspējīgu komercpraksi, kas ietver arī datu bāzes veidošanu ar ilgtspējīgas un inovatīvas uzņēmējdarbības piemēriem, informēt par projekta pasākumiem, veidot datu bāzi saziņai projekta laikā un pēc tā par aktualitātēm saistītām ar uzņēmējdarbību.

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

INOVATĪVO UN ILGTSPĒJĪGO UZŅĒMĒJDARBĪBAS PRAKŠU DEFINĪCIJAS UN LABĀS PRAKSES PIEMĒRI

SOCIĀLĀ ATBILDĪBA

Sociālā atbildība ir uzņēmuma brīvprātīga iesaiste sociālo un vides problēmu risināšanā, lai veicinātu ilgtspējīgu attīstību un uzlabotu sabiedrības labklājību (Atsauce: Labklājības Ministrija. (2020). <https://www.lm.gov.lv/lv/kas-ir-korporativa-sociala-atbildiba>).

Rīgas reģiona uzņēmēju ieviestās prakses sociālās atbildības jomā (piemēri):

- Dzīvnieku (zirgu) labturība
- Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana pļavās
- Produktu iegāde no vietējiem ražotājiem
- Sociālās integrācijas programmu īstenošana, nodrošinot darba vietas un brīvprātīgo darbu cilvēkiem no sociālā riska grupām
- Atkritumu šķirošana un pārtikas atkritumu samazināšana
- Darbinieku no sociālajām riska grupām nodarbināšana
- Efektivitātes metodes LEAN* ieviešana
- Rūpīga pārtikas piegāžu plānošana, lai neveidotos pārtikas atkritumi
- Bērnu un jauniešu izglītošana par dažādām profesijām
- Ilgtspējīgu un pārstrādājamu iepakojumu izmantošana
- Koksnes atkritumu izmantošana mulčēšanai
- Izglītojošas ekskursijas un nometnes bērniem un jauniešiem
- Latvijā ražotu produktu un izejvielu izmantošana ražošanā
- Klientu iedvesmošana un izglītošana videi draudzīgam dzīvesveidam
- Stingru regulu ievērošana attiecībā pret darbu ar bīstamām vielām
- Jauniešu atbalsts, mentoringa programmas un skolēnu mācību uzņēmumu atbalsts
- Semināri sadarbības partneriem, skaidrojot iespējas par enerģijas un cilvēku resursa ietaupījumu
- Kompostējama iepakojuma izmantošana produktu iesaiņošanā
- Ražošanas procesā pāri palikušo ziepju gabaliņu sapresēšana, izveidojot “brāķu ziepītes”
- Kompetences centra ieviešana, kur notiek apmācības par graudu pirmapstrādes iekārtu risinājumiem u.c. jautājumiem
- Informatīva atbalsta sniegšana lauksaimniekiem
- Ražoto produktu atbilstība visaugstākajām drošības prasībām kā izejvielu, tā tehnoloģiju jomā

- Attīstošu nodarbību organizēšana siltajos graudos bērniem un pusaudžiem ar mērķi mazināt stresu un uzlabot vispārīgo attīstību
- Videi draudzīgu bezatlieku tehnoloģiju izmantošana
- Brīvi pieejamas digitalizētas Latvijas kapsētu plāna/kartes uzturēšana
- Bioloģijas saimniecības uzturēšana
- Atbildīga mežu apsaimniekošana
- Lietoto gaismekļu atjaunošana un nosūtīšana partneriem uz Ukrainu armijas vajadzībām
- Trauksmes cēlāja shēmas ieviešana, kurā ir iespējams ziņot, ja rodas kāda nepatīkama situācija darba vietā
- Āra klašu un montesori pieejas izmantošana pirmsskolas pedagoģijā
- Pašapkalpošanās stends, drošai bezkontakta preču saņemšanai
- Ārstnieciskā sīrupa veidošana no čiekuriem
- Darbinieku labsajūtas veicināšana
- Basketbola laukuma iekļaušana biroja kompleksā

*LEAN pieeja balstās uz saimniecisku domāšanu, ietverot ražošanas procesu optimizāciju, zudumu samazināšanu, kā arī efektīvāku darba metožu ieviešanu, balstoties uz nepārtrauktu uzlabojumu procesu, iesaistot visus uzņēmuma darbiniekus.

ENERGOEFEKTIVITĀTE

Energoefektivitāte ir pieeja, kas ļauj panākt lielāku darbības vai pakalpojuma rezultātu ar mazāku enerģijas patēriņu vai izmaksām (Starptautiskā Enerģētikas aģentūra. (2018). “Energy Efficiency”).

Rīgas reģiona uzņēmēju ieviestās prakses energoefektivitātes jomā (piemēri):

- Siltuma atgūšana no siera ražošanas procesā iegūtajām sūkālām
- Energoefektīvu ražošanas iekārtu izmantošana
- Gaisa siltumsūkņa/ granulu katla izmantošana telpu apkurē
- Saules kolektoru uzstādīšana ūdens sildīšanai
- Ēkas siltināšana
- Ventilācijas rekuperācijas sistēmas ieviešana
- Inovatīvu logu, durvju un stiklotu fasāžu sistēmu, kas atbilst visaugstākajām energoefektivitātes prasībām, ražošana
- Ražošanas procesā koksnes atkritumi pārstrāde kurināmajā
- Poligona energobloka saražotā siltuma izmantošana siltumnīcu apkurei
- Energoefektīvu masīvkoka māju būvniecība, izmantojot gandrīz nulles līmeņa enerģiju
- Saules paneļu parku izbūve

ZAĻĀ MOBILITĀTE

Zaļā mobilitāte ir ilgtspējīga transporta sistēma, kas izmanto videi draudzīgas tehnoloģijas un infrastruktūru, lai samazinātu emisijas un negatīvo ietekmi uz vidi (Atsauce: European Environment Agency).

Rīgas reģiona uzņēmēju ieviestās prakses zaļās mobilitātes jomā (piemēri):

- Pūļa iesaiste sūtījumu piegādē
- Elektrovelosipēdu koplietošanas pakalpojums
- Uzņēmuma autoparkā darbiniekiem lietošanai pieejami elektroauto
- Velo novietnes pie uzņēmuma telpām
- Sadarbības partneru izvēle pēc iespējas tuvāk uzņēmumam, lai samazinātu transportēšanas resursus
- Pasūtījumu nogāde uz pakomātiem ar velosipēdu siltajā sezonā

DIGITALIZĀCIJA

Digitalizācija ir nepārtraukta digitālo tehnoloģiju un digitalizētu datu integrācija ekonomikā un sabiedrībā (Atsauce: EuroFound. <https://www.eurofound.europa.eu/en/topic/digitalisation>).

Rīgas reģiona uzņēmēju ieviestās prakses digitalizācijas jomā (piemēri):

- Attālināta redzes pārbaude, izmantojot digitalizētu redzes pārbaudes sistēmu
- Procesu automatizācija ar dažādām iekārtām
- Digitālās sistēmas informācijas glabāšanai un apmaiņai
- Digitāla dokumentu uzglabāšana un aprīte
- Digitālu iekārtu izmantošana ražošanas procesā
- Mājaslapa ar automatizētu pasūtījumu apmaksas un rēķinu izrakstīšanas risinājumiem
- Ražošanas programmas “Monitor ERP” pielietošana
- Kapsētu un kapa vietu digitalizācija un informācijas sistēmu uzturēšana
- Inovatorisku programmatūras produktu izstrāde, lai atbalstītu metožu izstrādi šķidrumu hromatogrāfijā
- Digitālā paraksta izmantošana
- 3D modeļu un ciparu programmatūru izmantošana ražošanā
- Sporta kluba aprīkošana ar automatizētu ārējo defibrillatoru (AED)
- Aukstuma kameras izmantošana sulu uzglabāšanai
- Alpro sistēmas izmantošana ganāmpulka efektīvai vadībai, kas kontrolē gan slaukšanas zāli, gan teļu barotājus
- Trīspakāpju gaisa attīrīšanas sistēmas izmantošana, nodrošinot to, ka netiek radītas nelabvēlīgās smaku ietekmes un neērtības apkārtnes iedzīvotājiem

BIOEKONOMIKA

Bioekonomika ir tautsaimniecības daļa, kur ražošanas procesā ilgtspējīgā un pārdomātā veidā tiek izmantoti atjaunojamie dabas resursi, lai ražotu pārtiku un barību, industriālos produktus un enerģiju. (Atsauce: Zemkopības ministrija. (2022). <https://www.zm.gov.lv/lv/ilgtspejiga-aprites-bioekonomika>).

Rīgas reģiona uzņēmēju ieviestās prakses bioekonomikas jomā (piemēri):

- Spirulīnas audzēšana speciāli radītos un unikālos bioreaktoros
- Kosmētika, izmantojot dabīgas izcelsmes sastāvdaļas bez agresīviem ķīmiskiem konservantiem, stabilizatoriem un biezinātājiem
- Koksnes atkritumu pārstrāde briketēs
- Liofilizētu augļu un ogu ražošana
- 100 % bioloģiski noārdāmu papīra salmiņu ražošana
- Ražošanas procesā radušos atkritumu otrreizējā pārstrāde
- Apģērbu druka uz videi draudzīgiem kokvilnas audumiem
- Skuju koku zaļās masas pārstrāde augstvērtīgos produktos
- Bioloģiska vermikomposta ekstrakta ražošana

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

DATU BĀZE AR ILGTSPĒJĪGAS UN INOVATĪVAS UZŅĒMĒJDARBĪBAS PIEMĒRIEM RĪGAS REĢIONĀ

Inovatīvā un ilgspējīgā komercprakse	Novads	Uzņēmuma nosaukums	Reģistrācijas nr.	Pārstāvja vārds, uzvārds	Amats	E-pasts	Tālrunis	Pārstāvētā nozare	Mazs/vidējs (M/V)	Darbinieku skaits pēc Lursoft (dati uz 19.03.2024.)	Ieviestās ilgspējības prakses
Sociālā atbildība	Ķekavas novads	Aluna SIA	40003476006	Raimonds Brodūžs	Valdes loceklis, uzņēmuma vadītājs	mazais.vagonins@gmail.com	25450946	Sabiedriskā ēdināšana, pārtikas ražošana	M	0	Uzņēmums primāri visas savas produkcijas izejvielas iegādājas no Ķekavas novada ražotājiem. Apgūst projekta "LAD" finansējumu. Darbs tiek organizēts tā, lai maksimāli minimizētu pārtikas atkritumu apjomu, tiek šķiroti pilnīgi visi atkritumi, bet arī tas ir ceļā uz bezatkritumu saimniecību un nodarbinātie darbinieki pārstāv sociālā riska grupas.
Sociālā atbildība	Ogres novads	Amber cosmetics SIA (Zīmols: "VeganFox")	50103933211	Maija Rieksta-Riekstiņa	Uzņēmuma vadītāja	info@vegan-fox.com	29434515	Kosmētika	M	2	Vegāna kosmētika, sastāvā 92-100% dabiskas sastāvdaļas. Kosmētika tiek iepakota maksimāli videi draudzīgos materiālos. Tiek organizēta koku stādīšana, talkas un ziedojumi dzīvnieku patversmēm.
Bioekonomika	Ādažu novada Carnikavas pagasts	AnAgro SIA	40103279789	Anna Prohorova	Uzņēmuma vadītāja	info@anagro.lv	29285155	Lauksaimniecība, pārdošana	M	7	Lopkopības un augkopības produktu izplatīšana. Produkti ir ražoti no bioresursiem. Papildus tiek sniegts informatīvs atbalsts lauksaimniekiem.
Sociālā atbildība											

Sociālā atbildība	Ķekavas novads	BCB-Eko SIA (ZIPA)	50103222391	Jānis Bernāns	Uzņēmuma vadītājs	info@zipa.lv	26169517	Mēbeļu ražošana	M	1	Ikvienu ražotā gultiņu atbilst visaugstākajām drošības prasībām kā izejvielu, tā tehnoloģiju jomā. Attīstot ražotni, tiek iegādāti arvien labāki un precīzāki instrumenti, kas palīdz izgatavot arvien precīzākas detaļas. Darba gaitā tiek izstrādātas arī jaunas metodes, lai uzlabotu izstrādājumu drošību un kvalitāti ik sīkākajai detaļai.
Digitalizācija											
Sociālā atbildība	Ķekavas novads	BeATUS SIA	52103105971	Inese Grīnvalde	Uzņēmuma līdzīpašniece	email@laimesblo da.com	28374952	Attīstošu nodarbību sniegšana	M	1	Attīstošas nodarbības siltajos gaudos bērniem un pusaudžiem no 1,5-15 gadu vecuma ar mērķi mazināt stresu un uzlabot vispārīgo attīstību. Gaudi rada impulsus uz ādas receptoriem, pa nervu ceļiem nonāk smadzenēs, mazinot stresa radītos hormonus, uzlabojot ādas asins apgādi, vielmaiņas procesus un līdzsvarojot smadzeņu darbību. Pēc nodarbībām pilnveidojas runas spējas, uzlabojas miegs un tā kvalitāte, mazinās muskuļu sasprindzinājums, trauksme, uzlabojas spējas adaptēties, sadarboties, saprast un regulēt emocijas.

Bioekonomika	Salaspils novads	Biolat AS	40003128200	Arvis Eisaks	Valdes priekšsēdētājs	biolat@biolat.lv	67949723 20246112	Skuju pārstrāde augstvērtīgu s produktos	M	7	Pamatdarbība ir augu izcelsmes materiālu (galvenokārt, skuju koku zaļās masas) pārstrāde – bioloģiski aktīvo vielu izdalīšana un to iestrāde augstvērtīgos produktos, kas paredzēti veselības nostiprināšanai, uztura bagātināšanai, kosmētikai un kultūraugu aizsardzībai, pielietojot videi draudzīgas bezatlieku tehnoloģijas.
Digitalizācija	Ropažu novads	CEMETY SIA	40103618951	Miks Blate	Uzņēmuma dibinātājs	info@cemety.lv	29144816	Kapsētu un kapa vietu digitalizācija	M	10	Kapsētu un kapa vietu digitalizācija un informācijas sistēmu uzturēšana. Uzņēmums bezmaksas piedāvā digitalizētu Latvijas kapsētu plānu/karti, apbedīto meklēšanu, kapsētas aktualitātes (kapu svētki, sveciņu vakari u.c) un kapa vietu foto fiksāciju, atvieglojot darbu kapsētu uzturētājiem un iedzīvotājiem, kas ir īpaši noderīgi situācijās, ja nav zināma mirušās personas apbedīšanas vieta. Par samaksu pieejami arī citi pakalpojumi: apbedījuma vietu kopšana, sētu un soliņu izvietošana, kapa pieminekļu un apmaļu pasūtīšana, apbedījuma vietas novērtēšana.
Sociālā atbildība											

Digitalizācija	Mārupes novads	ChromSword SIA	50003720721	Artūrs Kaļimuļins	Pārdošanas direktors	info@chromsword.com	22515444	IT	M	6	Inovatorisku programmatūras produktu izstrāde, lai atbalstītu metožu izstrādi šķidrumu hromatogrāfijā un citu pētniecības materiālu (algoritmu) digitalizācija un izstrāde.
Bioekonomika	Mārupes novads	Dabas Gardumi IK	40002185282	Ieva Sprīža	Saimniece un gardumu meistare	dabasgardumi@gmail.com	22005473	Pārtikas ražošana	M	1	Procesu automatizācija, bioloģiska saimniecība. Gardumi top no pašu izaudzētiem un savāktiem dabas izejmateriāliem (augļi, ogas, dārzeņi, garšaugi), salmiņiem netiek pievienots cukurs vai arī tiek lietots ļoti minimāli. Produkti ir 100% dabīgi un nesatur konservantus un krāsvielas. Produkcijas klāsts arvien tiek papildināts – šobrīd jau pieejams arī garšaugu pulveris, augļu/ogu zefīrs, ogu konfektes, zāļu tējas, u.c.
Digitalizācija											

Sociālā atbildība	Ķekavas novads	Dabas zirgi SIA	40103377331	Līga Broduža	Valdes locekle, uzņēmuma vadītāja	info@dabaszirgi.lv	29330370	Tūrisms	M	2	<p>Visi pakalpojumi iegādājami un apmaksājami e-veikalā, visa dokumentu aprīte ir digitāla.</p> <p>Novērtējot "Dabas zirgu" centienus darbinieka darba vides kultūras veidošanā, ir saņemts statuss "Ģimenei draudzīga darba vieta".</p> <p>Uzņēmums realizē vides aizsardzības praksi apsaimniekojot 45ha dzīvnieku ganību platības tā, lai maksimāli saglabātu, uzlabotu bioloģisko daudzveidību. Dzīvnieku barība tiek iegādāta no bioloģiskām lauksaimniecībām, tai skaitā no bioloģiski daudzveidīgiem zālājiem.</p> <p>Uzņēmuma rīkotajos pasākumos netiek lietoti un nav atļauti vienreiz lietojamie trauki. Veidojot jebkādas pasākumu dekorācijas, tiek ievērots ilgtspējas princips.</p>
Sociālā atbildība	Ogres novads	DIAMOND S FOOD GROUP SIA ("Dabas Dimanti")	40203030654	Ivars Ziemelis	Uzņēmuma dibinātājs	mail@dfg.lv	22338988	Bez laktozes un bezglutēna pārtikas produktu ražošana	M	9	<p>Zīmols "Dabas Dimanti" plāno būt energoefektīvi un jau pāriet uz digitālākiem risinājumiem, šķiro atkritumus iespēju robežās.</p>
Energoefektivitāte	Salaspils novads	Dizozols Plus SIA	40003378468	Ģirts Plakans	Valdes loceklis	info@dizozols.lv	67777000	Kokapstrāde	V	156	<p>Tiek izmantotas jaunākās tehnoloģijas un inovatīvas</p>

Sociālā atbildība												metodes; atbildīga mežu saimniekošana. Viens no nozīmīgākajiem soļiem uzņēmuma ilgtspējīgas attīstības ceļā ir saules paneļu parku izbūve. Šī investīcija ļāvusi ievērojami samazināt elektroenerģijas patēriņu un kļūt daļēji energo neatkarīgiem. Ieviesta LEAN pieeja.
Digitalizācija												
Bioekonomika	Mārupes novads	Dīzniedras ZS	44101038282	Edgars Niedra	Uzņēmuma īpašnieks un vadītājs	dizniedras@dizniedras.lv	22334480	Dārzu audzēšana	M	2		Saimniecībā tiek audzēti kartupeļi un citi dārzeņi, kā arī, pārņemot Gātciena Kondratjuku ģimenes gadiem uzkrāto pieredzi un zināšanas – arī melones un arbūzi.
Bioekonomika	Salaspils novads	Doles tējas SIA	40203012409	Agnese Bērziņa	Uzņēmuma īpašniece	info@dolestejas.lv	25772734	Tējas un citi produkti	M	1		Zāļu tēju ražošana
Bioekonomika	Ropažu novads	Getliņi EKO SIA	40003367816	Lilita Mūsiņa	Personāla vadības partnere	info@getlini.lv	67317800	Sadzīves atkritumu apsaimniekošana	V	135		Poligona "Getliņi" energobloks gāzes dedzināšanas procesā kā blakusproduktu saražo siltumu. Energo bloka saražoto siltumu izmanto siltumnīcu apkurei. 2017. gadā uzbūvēta pirmā pilna LED apgaismojuma siltumnīca pasaulē. Tiek rīkotas ekskursijas par zaļo dzīvesveidu.
Bioekonomika	Ķekavas novads	Giline for life SIA ("Konfelāde")	40203064877	Māris Logins	Direktors	konfelade@inbox.lv	29544307	Pārtika, ražošana	M	3		Zīmols "Konfelāde" - no dabiskām izejvielām un materiāliem radīti augu eleksīri un konfelādes, kuru

											sastāvā nav e-ielu un konservantu.
Sociālā atbildība	Saulkrastu novads	GP Holding SIA	40103638943	Zane Paidere	Valdes locekle	info@gph.lv	26313872	Būvniecība, ceļu būve	M	17	Digitāli paraksti un dokumenti, saules baterijas, šķiro atkritumus, cenšas pārorientēties uz zaļāku domāšanu, tomēr vērtē arī ekonomisko pienesumu
Energoefektivitāte											
Energoefektivitāte	Salaspils novads	Green Space SIA	50203311361	Mārtiņš Marķitāns	Pārdošanas nodaļas vadītājs	info@greenspace.lv	25752525	Gandrīz nulles enerģijas māju ražošana	V	23	Energoefektīvu masīvkoka māju būvniecība, izmantojot gandrīz nulles līmeņa enerģiju (Latvijas būvvaldes apstiprināts mājas energoefektivitātes termins). Ražošanā tiek izmantoti 3D modeļi virtuālajā vidē un ciparu programmatūras.
Digitalizācija											
Energoefektivitāte	Salaspils novads	I2 SIA	41503048512	Krists Slokenbergs	Uzņēmuma dibinātājs	info@i2.lv	27056653	Logi, durvis, fasādes	M	18	Inovatorisku un energoefektīvu logu, durvju un stiklotu fasāžu sistēmas. Ražošanas procesā pilnīgi visi koksnes atkritumi tiek pārstrādāti kurināmajā, savukārt pārējie atkritumi tiek rūpīgi sašķiroti. Zema patēriņa telpas izbūvētas kā ražošanas telpas. Enerģiju uzņēmums ražo ar iegādātajiem saules paneļiem, savukārt autoparkā ir 8 mašīnas, no kurām 5 ir elektroauto.
Digitalizācija	Ogres novads		40103970771	Ieva Masaļska	Uzņēmuma īpašnice	info@musufitness.lv	20005505	Sports	M	5	Zīmols "Mūsu Fitness" - jauns, inovatīvs aprīkojums

Sociālā atbildība		IM SPORTS SIA ("Mūsu Fitness")										sporta klubam - automatizētu ārējo defibrillators (AED). Projekts tapis pateicoties LEADER projektu konkursam.
Bioekonomika	Mārupes novads	Indāre Pārsla	9047111156	Pārsla Indāre	Pašnodarbinātā	parsla.indare@gmail.com	29119907	biškopība	M	1		Tiek izmantota sublimācijas metode.
Zaļā mobilitāte	Ogres novads	IziPizi SIA	40203272626	Artis Galejs	Investors	birojs@izipizi.lv	28807456	Pakomāti, piegādes	M	1		Pūļa iesaiste sūtījumu nogādāšanā. Ir arī savs dežūrtransports, ja pūlis nav pieejams. Zemākas cenas kopā, pasargāts un efektīvi izmantots fosilais kurināmais.
Bioekonomika	Saulkrastu novads	Kalge M SIA	50103538821	Māris Muzikants	Uzņēmuma vadība	info@kalge.lv	29600003	Minerālmēslu ražošana	M	1		Minerālmēslu un slāpekļa savienojumu ražošana. Bioloģiska vermikomposta ekstrakta ražošana.
Energoefektivitāte	Mārupes novads	Kempings Dūšēļi SIA	40103803712	Zane Dūšele	Uzņēmuma vadītāja	duseli@duseli.lv	26367717	Kempings	M	2		Uzņēmums izmanto modernus siltumsūkņus. Nākotnē vēlētos ieviest saules baterijas un citus risinājumus.
Sociālā atbildība	Mārupes novads	Kompānija NA SIA	40103125338	Aldis Janēvics Normunds Bļasāns	Uzņēmuma īpašnieki	na@na.lv	67801110	Apgaismojums, tehnika	V	97		NA atjauno lietotos gaismekļus un sūta caur saviem partneriem uz Ukrainu, kur gaismas tik izmantotas nakts redzamības uzlabošanai un ienaidnieka dronu izķeršanai. Tāpat tiek ziedoti arī jauno tehniku un iegulda papildus darbu, lai gaismas varētu izmantot ukraiņi sev noderīgi.

Energoefektivitāte	Olaines novads	Ķiploku pasaule SIA	43603071994	Antra Zeiliņa	Uzņēmuma vadītāja	Kiplokupasaule@gmail.com	29206015	Lauksaimniecība	M	1	Uzstādīti saules paneļi, atkritumu šķirošana, bioloģiska lauksaimniecība. Ir saņemts zaļais sertifikāts.
Energoefektivitāte	Ogres novads	Ķīviķes ZS	40001005715	Zenta Dreiska	Saimniece	zenta.dreiska@inbox.lv	26466041	Lauksaimniecība	M	1	Enerģija ražošanai tiek iegūta no saules paneļiem.
Energoefektivitāte	Ogres novads	Lauskis SIA ("Lauskis Sidrs")	40203071633	Vents Grīnbaums	Saimnieks	vins.lauskis@gmail.com	26052137	Vīna un sidra ražošana	M	1	Uzņēmumā ir izvietoti siltumsūkņi un saules baterijas.
Energoefektivitāte	Ogres novads	Lielanteni SIA	40001006871	Āris Brams	Valdes loceklis	info@lielanteni.lv	29421639	Kokapstrāde	M	23	Tiek īstenots modernizācijas projekts, nomainot ražošanas iekārtas un uzlabojot energoefektivitāti. Šie uzlabojumi ļaus saražotās produkcijas apjomu gadā kāpināt par 60 – 66%, vienlaikus elektroenerģijas patēriņam uz saražotās produkcijas vienību samazinoties par aptuveni 33%.
Sociālā atbildība	Ādažu novada Carnikavas pagasts	Liepiņi SIA (Medicīnas centrs "LIEPA")	90011852884 (strukturvienība "LIEPA") 40103983155 (SIA "Liepiņi") 8052-00007 (Ārstniecības iestādes reģistrācijas kods)	Kristīne Liepiņa	Uzņēmuma vadītāja	info@liepamc.lv	29601234	Veselības aprūpe	M	24	Vides pieejamība, jaunas iekārtas ar LEADER atbalstu: moderna zobārstniecības iekārta, kas aprīkota ar vismūsdienīgākajām tehnoloģijām. ikdienā izmanto digitālās sistēmas informācijas glabāšanai un nodošanai, piemēram, e-veselību un DataMed, taču medicīnas centrs "LIEPA" ir integrējis savā darbībā arī SmartMedical. Uz ēkas
Digitalizācija											

											jumta plānots izvietot saules paneļus.
Bioekonomika	Ropažu novads	Live Paper SIA	50203317701	Ulvis Bērziņš	Uzņēmuma vadītājs	marta@livepaper.lv	26320424	Papīra dzērienu salmiņu ražošana	M	2	Augstas kvalitātes ekoloģisku un bioloģiski noārdāmu papīra salmiņu ražotne. Ieviestā salmiņu žāvēšanas līnija ļāvusi samazināt elektrības patēriņu par 15-20%. Gaisa siltumsūknis ļauj būt efektīvākiem un draudzīgākiem pret apkārtējo vidi. Tiek īstenota sadarbība ar Clean R par tekstila atkritumu utilizāciju.
Sociālā atbildība											
Energoefektivitāte	Ropažu novads	Lības SIA ("Lības dārzi")	40203333954	Armands Smukša, Dace Smukša		libasdarzi@inbox.lv	28349446 (Armands) 22084082 (Dace)	Pārtika, ražošana	M	0	Iegādāta aukstuma kamera un sulas spiede sulu uzglabāšanai. Pilnībā pārstrādā visu sarāžoto sulās, sīrupos, mērcēs, veselīgos našķos.
Sociālā atbildība	Ķekavas novads	Lofbergs Baltic SIA	40003830061	Aiva Kramina	Mārketinga projektu vadītāja	info@lofbergs.lv	26399996	Pārtika, ražošana	V	39	Lofbergs uzņēmums ir izveidojis traukšmes cēlāju shēmu, kurā ir iespējams ziņot, ja rodas kāda nepatīkama situācija darba vietā. Ir uztādīti un īstenoti ilgtspējas mērķi.
Digitalizācija	Ogres novads	Lūšu Drava SIA	40103655483	Jānis Lūsis	Valdes priekšsēdētājs, uzņēmuma līdzīpašnieks	bites@lusudrava.lv	26353518	Lauksaimniecība	M	1	Dokumenti, cik vien iespējams, tiek veidoti un glabāti digitāli. Fiziski drukāts tiek maksimāli maz – praktiski minimums, kas nepieciešams grāmatvedībai. Tiek īstenots biškopības
Sociālā atbildība											

											izglītojošais tūrisms. Mājaslapā integrēta automatizēta pasūtījumu apmaksas un rēķinu ģenerēšanas sistēma.
Energoefektivitāte	Ogres novads	Malevss SIA (Zīmols: "Sierštelle")	40003225722	Māris Legzdiņš	Uzņēmuma vadītājs	info@malevss.lv	26690077	Pārtika, ražošana	M	39	2014. gadā uz Ogres ēkas jumta tika uzstādīti saules kolektori, lai sildītu ūdeni, kas ļāva mums samazināt gāzes patēriņu un CO2 izmešus gandrīz trīs reizes. Iekšpilē uz ražotnes jumta ir uzstādīti 120 saules paneļi, kas nodrošina elektroenerģiju. Tāpat ražotnē tiek izmantota ventilācijas rekuperācijas sistēma, kas atgūst siltumu no izejošā gaisa. Un pats inovatīvākais risinājums – siltuma atgūšana no siera ražošanas procesā iegūtajām sūkālām.
Sociālā atbildība	Ropažu novads	Mazo bērnu skola Knābis SIA	40003565893	Aija Barona	Uzņēmuma vadītāja	bernudarzs@knabis.lv	22080771	Pirmsskolas izglītība	M	24	Āra klases, montesori pieejam. Brīvdabas pedagoģijas attīstība, notiek konferences, montesori vingrinājumi meža vidē, pirmā brīvdabas pedagoģijas bērnu dārza izveide.
Sociālā atbildība	Mārupes novads	Mārtiņrozes ZS	40001022575	Oskars Liepiņš	Saimnieks	martinrozes_marupe@inbox.lv	27039809	Zemnieku saimniecība	M	0	Ir pieejams pašapkalpošanās stends, drošai bezkontakta preču saņemšanai, kā arī saimniecībai ir izveidots pašiem savs e-veikals. Ir uzstādīti saules paneļi.
Energoefektivitāte											

											Savulaik bijuši pirmie Mārupes novadā, kas pārgājuši uz saules paneļu izmantošanu saimniecībā.
Digitalizācija	Ķekavas novads	MBoom ad SIA	48503010236	Gints Klēģers	Valdes loceklis	mboom@mboom.eu	27332293	Reklāmas vietu noma	M	4	Digitalizācija, programmas, vadība, pārdošana. Uzņēmuma attīstība, plānota restrukturizācija. Galvenais uzsvars uz digitalizāciju, iekļauj pastāvēšanā programmas, kas nodrošina nomas perioda plānošanu, klientu vadības sistēmas.
Bioekonomika	Ķekavas novads	MEŽMAĻI+SIA	40001006424	Ieva Ābiķe	Valdes locekle	mez mali@mez mali.lv	67815670	Durvju un logu ražošana	M	25	Agrāk uzņēmums radījis briķetes, taču tagad ražošanas pārpalikumi tiek izmantoti tikai savām vajadzībām un energoefektivitātes uzlabošanai. Strādā bez koka atkritumu radīšanas.
Energoefektivitāte											
Sociālā atbildība	Ropažu novads	Namdara darbnīca SIA	40103623948	Laura Batarevska Kaspars Arnis	Uzņēmuma vadītāji, saimnieki	namdara.darb nica @inbox.lv	29858049 29259855	Tūrisms	M	2	Uzņēmums aktīvi izglīto skolēnus piedaloties programmā "Skolas soma", pēc savas iniciatīvas izveidojis mācību video materiālu par kokiem un kokamatniecību. Koksnes atkritumus izmanto energoefektīvi - siltumā. Darbojas arī projektā "EXIT RIGA".

Digitalizācija	Ogres novads	OGRES PIENS SIA	47404006552	Aleksejs Sviridenko vs	Valdes loceklis	birojs@ogrespies.lv		Lauksaimniecība	M	36	Ganāmpulka efektīvai vadībai izmanto Alpro sistēmu, kas kontrolē gan slaukšanas zāli, gan teļu barotājus, ļaujot pilnībā uzraudzīt ganāmpulku. SIA Ogres piens ir iegādājies jaunu - Latvijā vienīgo šādas jaudas ķīpu presi CASE IH LB 334R, kas spēj apgūt salmus no 50-60 ha platības dienā.
Bioekonomika	Olaines novads	Olštrema Inese (Mr. Cone)	Personas kods: 040177-11756	Inese Olštrema	Pašnodarbinātā	info@mrcone.lv	29401504 29611070	Pārtika, ražošana	M	1	Ekoloģiski tīrā vidē pašu rokām savāktas izejvielas - čiekuri, no kuriem iegūts čiekuru sīrups, kas izmantojams ārstnieciskos nolūkos
Digitalizācija	Ogres novads	Optic Guru SIA	50103179811	Baiba Armana	Mārketinga, komunikācijas un digitālās attīstības vadītāja	info@opticguru.lv	65035635	Optika	V	146	“Optic Guru” ir realizējis attālinātu redzes pārbaudi, lai klientiem, kuri atrodas salonā, veiktu pilnvērtīgu redzes pārbaudi. Tādā veidā ir iespējams nodrošināt kvalificētu speciālistu pakalpojumu pieejamību arī reģionos. Plānots iegādāties iekārtu, kura optiķa darba izdara automatizēti. Uzņēmumā tiek lietota OGMS resursu vadības sistēma. Plānots, ka 2024. gadā būs digitalizēta klienta karte. 2024. gadā plānots paplašināt biroja telpas,

											radot inovatīvus risinājumus, ieviešot motivējošu darba vidi, telpu bērniem.
Energoefektivitāte	Salaspils novads	PILSAKME NS SIA	40103373486	Atis Mateisons	Uzņēmuma vadītājs, projektu vadītājs	pilsakmens@pilsakmens.lv	29934662	Dabīgā akmens piegāde, apstrāde un montāža	M	17	Ražošanā līdz šim daļa procesu notika manuāli, taču šobrīd tas tiks modernizēts, iegādājoties modernas iekārtas, kas aizstās cilvēku roku darbu. Plānots uzstādīt saules paneļu sistēmu pašpatēriņam ar kopējo invertoru jaudu 50 kW un ar 140 saules paneļiem, kuru kopējā jauda ir 63 kW. Saules paneļu saražotais enerģijas apjoms nepārsniegs uzņēmuma patērēto elektroenerģiju gada griezumā.
Digitalizācija											
Energoefektivitāte	Ogres novads	Preco SIA	40003739958	Valdis Pabērzs Ilze Rudzīte	Valdes loceklis, dibinātājs	preco@preco.lv	65071850	Graudu transportieru sistēmu ražošana	V	50	Uzņēmums ieguldījis jaunās iekārtās, kas ir ne vien efektīvākas, bet arī precīzākas un atbilst augstākajiem kvalitātes standartiem. Jaunā lāzergriešanas un izciršanas iekārta ir ļāvusi paaugstināt energoefektivitāti pat par 4 reizēm. Rūpēs par apkārtējo vidi, uzņēmuma ēkas tiek
Digitalizācija											

											apkurinātas ar atjaunojamiem energoresursiem – granulu katliem. Uztādīti arī saules paneļi.
Sociālā atbildība	Mārupes novads	Prolux SIA	40003471371	Kārlis Bodnieks	Uzņēmuma vadītājs	prolux@prolux.lv	27806777	Virtuves iekārtu ražošana	M	14	Uzņēmumā ir definēta sociālās atbildības politika. Prolux sociālā atbildība ir “būt par aktīvu vietējās kopienas sastāvdaļu”. Prolux piedalās sociālās atbildības projektos, kas rūpējas par jaunu uzņēmēju veidošanos. uzņēmums organizē seminārus un demonstrācijas, lai parādītu, piemēram, ēdiena gatavošanas ērtības, izmantojot jaunākos risinājumus, kas nodrošina enerģijas un cilvēku resursa ietaupījumu, kas ļauj klientiem sasniegt viņu izvirzītos ilgtspējas mērķus
Zaļā mobilitāte	Mārupes novads	Ride SIA	40203212928	Edgars Jēkabsons	Uzņēmuma vadītājs	info@ridemobility.eu	24882433	Elektroveslo sipēdu noma	M	12	Uzņēmums piedāvā nomā koplietošanas (elektrovelosipēdus, kas risina mikromobilitātes problēmu - lai cilvēki varētu migrēt no tuvākiem un tālākiem mikrorajoniem uz centru. Ne visi vēlas izmantot sabiedrisko transportu vai var atļauties uzturēt privāto automašīnu, tāpēc “RIDE Mobility” ir lieliska alternatīva.

Sociālā atbildība	Ķekavas novads	RIEKSTU KALNS SIA	40003635029	Ervīns Kišuro	Uzņēmuma pārstāvis	info@riekstukalns.lv	28777888	Aktīvā atpūta	M	24	Gada darba devējs 2022 - rūpes par darbiniekiem noteicis par uzņēmuma prioritāti; 2021. gadā uzņēmuma augstākais iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājums vidēji par vienu darbinieku gadā bijis 4808 eiro
Bioekonomika	Ropažu novads	SEV fabrics SIA	40203398626	Igors Voitešonok s	Uzņēmuma vadītājs	sev@sev.lv	20402288	Apģērbu, tekstila mājas dekoru un audumu apdruka	M	0	Tiek izmantoti videi draudzīgi (Oeko-Tex 100 un GOTS standarta) kokvilnas audumi, lai nodrošinātu augstākās kvalitātes audumu apdruku, apģērbu un tekstila izstrādājumu izgatavošanu. Maksimāli tiek samazināts tekstila atkritumu apjoms
Sociālā atbildība	Mārupes novads	SilJa SIA	40003264664	Edgars Jeromanov s	Uzņēmuma vadītājs	silja@silja.biz	67149650	Tirdzniecība/ serviss/ konsultācijas	M	39	Tiek organizēta ilgtspējas risinājumu sadarbība ar klientiem.
Sociālā atbildība	Ķekavas novads	SILMACHY REMEDIES SIA	40103913590	Marta Šulce	Uzņēmuma vadītāja	info@silmachy.lv	26388656	Bezatkritumu kosmētikas ražošana	M	3	SILMACHY kosmētika ir radīta no augiem iegūtām izejvielām. Ražošanas procesā tiek ietaupīts ūdens un iepakojums nav no plastmasas. Upcycling pieeja - ziepes ražo arī no kafijas biezumiem sadarbībā ar Curonia coffee roasters, kā arī gatavojam klientiem dāvanu ziepītes no atgriezumiem, kas veidojas ziepju ražošanas procesā. Lai atgriezumi nebūtu jāmet ārā, dodam tiem otro dzīvi, pārstrādājot dāvanu ziepēs
Bioekonomika											
Zaļā mobilitāte											
Digitalizācija											

											roku mazgāšanai. Piegādes siltajā sezonā uz pakomātu veicam ar velosipēdu. Dokumentu aprīte uzņēmumā notiek tikai digitāli, printēt nepieciešams tikai grāmatvedībai nododamos papīrus.
Bioekonomika	Ropažu novads	SpirulinaNord SIA	40203198840	Agnese Stunda-Zujeva	Uzņēmuma vadītāja	info@spirulinanord.eu	26003656	Pārtikas audzēšana, uztura bagātinātāji	M	5	Spirulīnas aļģes audzēšana un pārstrāde uztura bagātinātājā, kas notiek speciāli radītos un unikālos bioreaktoros - inovatīva audzēšanas tehnoloģija. Vienbīgie audzētāji tik tālu ziemeļos.
Energoefektivitāte	Ropažu novads	Ulbroka SIA	40103049000	Klaudija Skrējāne	Projektu vadītāja	info@ulbroka.lv	67910906	Lauksaimniecība	V	47	Efektīva gaisa kvalitātes nodrošināšana cūkkopības nozarē. Pateicoties trīspakāpju gaisa attīrīšanas sistēmai, uzņēmums nodrošina to, ka netiek radītas nelabvēlīgās smaku ietekmes un neērtības apkārtnes iedzīvotājiem. Uzņēmums pastāvīgi augstā līmenī nodrošina vides aizsardzību prasību izpildi un uzstāda augstus profesionālās darbības standartus savā jomā. Ir izvietoti saules paneļi un energoefektīvi risinājumi. Uzņēmums veic procesu automatizāciju.
Sociālā atbildība											

Sociālā atbildība	Mārupes novads	Vastint Latvia SIA (Business Garden Rīga)	40003647511			info.latvia@vastint.eu	67350055	Telpu noma	M	10	<p>Business Garden ir kļuvis par pirmo biroju kompleksu Rīgā, kas papildus basketbola laukumam un galda tenisa galdiem piedāvā sa</p> <p>Business Garden Rīga kļuva arī par pirmo nekustamo īpašumu projektu Latvijā, kas saņēmis LEED Platinum sertifikātu — tas apliecina kompleksa augsto kvalitāti, ilgtspēju un energoefektivitāti, kas ļauj ievērojami samazināt ēku uzturēšanas izmaksas, saglabājot augstu komforta līmeni.viem nomniekiem arī ārpustelpu volejbola laukumu.</p>
Energoefektivitāte											
Bioekonomika	Ropažu novads	Zaiceva Daiga (Zīmols "Dreiling")	10028012214	Daiga Zaiceva	Pašnodarbinātā, zīmola "Dreiling vadītāja"	info@dreiling.lv	28386685	Pārtikas ražošana (sukādes)	M	1	<p>Uzņēmums "Dreiling" ražo sukādes un aukstumā žāvētus (liofilizētus) Latvijā audzētu augļu, ogu un dārzeņu kraukšķus. Inovatīvā ražošanas pieeja, ko sniedz liofilizators, ir izvirzījies uzņēmuma priekšplānā. Šķiro atkritumus, īpaši bio. Dārzeņus un ogas iepērk tikai no vietējiem audzētājiem. Plānots uzstādīt saules paneļus un pārcelt visu ražošanu uz Salaspils novadu, jau ir zemes siltumsūkņi.</p>
Digitalizācija											

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

UZŅĒMUMU PIEREDZES IEDVESMAS STĀSTI

Mazi soli, lielas pārmaiņas: “Prolux” stāsts par ilgtspēju un sociālo atbildību

Inovatīvais virziens: sociālā atbildība

Uzņēmums dibināts: 1999

Darbinieku skaits: 14

Nozare: profesionālo iekārtu tirdzniecība un tehniskā apkalpošana

Mārupes uzņēmums “Prolux” jau kopš 1999. gada darbojas profesionālo virtuves, veļas mazgāšanas, viesnīcu aprīkojuma un medicīnisko aukstumiekārtu tirdzniecības un tehniskās apkalpošanas jomā. Uzņēmums ņem vērā tā radīto ietekmi uz apkārtējo vidi un sabiedrību, tāpēc savas darbības plāno sociāli atbildīgi.

Katrs no tirdzniecības virzieniem sniedz plašu pakalpojumu klāstu un nodrošina klientiem plaša spektra pakalpojumus. Uzņēmums lepojas ar pieredzējušo darbinieku komandu. Kā atzīmē Kārlis Bodnieks: “Liela daļa darbinieku specializējas servisa dienestā, kas apstiprina, cik lielu nozīmi mēs piešķiram klientam un viņa vajadzībām.”

Attīstoties ražošanas apjomiem, ir ieviesta virkne ilgtspējīgu un inovatīvu risinājumu, kas palīdz samazināt ekoloģisko pēdu un optimizēt resursus – **birojā ieviests energoefektīvs apgaismojums, enerģiju taupošas iekārtas un tehnoloģijas, ieviesta atkritumu šķirošanas sistēma un rūpīga preču piegādes plānošana, lai samazinātu lieku transporta kustību.** Tā kā ražošanas procesā ir jāstrādā arī ar bīstamām vielām, piemēram, ozona slāni noārdošām vielām, ir nepārtraukti jāseko līdzi un jāievēro stingras regulas, lai veiktu atbilstošu šo vielu apriti un nepieļautu to nonākšanu vidē.

“Mēs jūtam atbildību par apkārtējo vidi, un daudzas šīs prakses mēs realizējam paši pēc savas iniciatīvas,” uzsver uzņēmuma vadītājs Kārlis Bodnieks. “Mēs skatāmies, lai normatīvā regulējuma prasības tiktu ievērotas un papildus tam, kur un kā varam ietaupīt līdzekļus un resursus, izmantojot tos efektīvi.”

“Prolux” iesaistās dažādās aktivitātēs, lai atbalstītu jauniešus, piedāvājot finansiālu atbalstu, mentoringa programmas un atbalstot skolēnu mācību uzņēmumus. Uzņēmuma pārstāvis aktīvi darbojas biedrībā “Mārupes uzņēmēji” un Mārupes novada uzņēmējdarbības konsultatīvajā padomē, risinot jauniešiem un vietējai kopienai aktuālos jautājumus.

“Mēs gribam, lai mūsu jaunieši būtu pēc iespējas izglītotāki, atvērtāki un gatavāki pieaugušo dzīvei,” uzsver Kārlis. **Mērķis ir ne vien palīdzēt jauniešiem, bet arī stiprināt kā “Prolux”, tā arī novada reputāciju un piesaistīt talantīgus darbiniekus.**

Ieviešot ilgtspējīgas prakses, uzņēmums ir saskāries ar vairākiem izaicinājumiem, piemēram, darbinieku un klientu izglītošana un iesaiste. **Klienti ne vienmēr apzinās jauno tehnoloģiju iespējas un ieguvumus, tāpēc uzņēmums organizē seminārus un demonstrācijas, lai parādītu, piemēram, ēdiena gatavošanas ērtības, izmantojot jaunākos risinājumus,** kas nodrošina enerģijas un cilvēku resursa ietaupījumu, kas ļauj klientiem sasniegt viņu izvirzītos ilgtspējas mērķus.

Nākotnes plānos ietilpst virkne iniciatīvu, kas vērstas uz ilgtspējas un sociālās atbildības jautājumu attīstību. Viens no mērķiem ir ieviest bezemisiju transportlīdzekļus, tomēr uzņēmums atzīst, ka šī pāreja prasīs laiku un resursus.

Kārlis Bodnieks ir pārliecināts, ka ilgtspējīgas nākotnes pamati ir jāliek jau ģimenē. Viņš uzsver, ka bērniem no agras bērnības jā māca atbildīga attieksme pret apkārtējo vidi, atkritumu šķirošanu un ilgtspējīgu dzīvesveidu. “Ja šī informācija un dzīvesveids ir apgūts jau no agras bērnības, tad turpmākā attīstība būs daudz vieglāka,” norāda Kārlis.

Ceļā uz ilgtspējīgu nākotni – rūpes par dzīvnieku labturību “Dabas zirgos”

Inovatīvais virziens: sociālā atbildība

Uzņēmums dibināts: 2010

Darbinieku skaits 2

Nozare: dzīvnieku (zirgu) labturība, tūrisms

Ar pārliecību un mīlestību pret dabu uzņēmējas Līga Brodužas vadībā SIA “Dabas zirgi” ir kļuvusi par būtisku spēku zirgu labturības sekmēšanas jomā Latvijā. Ķekavas novadā “Dabas zirgi” kopj divas novietnes – “Mežauļi” un “Dižauļi”.

Pirms 14 gadiem “Dabas zirgi” sāka savu darbību kā biedrība, pēc tam kļūstot par uzņēmumu. Šobrīd 45 hektāru teritorijā dzīvo 19 zirgi. “Mēs neesam patversme, tā ir būtiska atšķirība,” skaidro Līga, “lielākā daļa zirgu ir ar funkcionāliem traucējumiem. Daļa zirgu pieder manai ģimenei, bet otra daļa ir zirgi, kas dzīvo pansijā un pieder citiem.”

Aizrautība par zirgu labturības jautājumiem pamudināja viņu veidot uzņēmumu, kā pamatā ir arī vides un sociālās atbildības princips. “Mūsu ikdiena ir piepildīta ar rūpēm par zirgu labturību un sabiedrības izglītošanu. Mēs esam neliels kolektīvs – tikai divi darbinieki. Šis darbs nav vienkāršs, un mums nākas pārvarēt daudzas grūtības, taču mēs to darām ar mīlestību,” stāsta uzņēmuma vadītāja.

Lai optimizētu un uzlabotu savas saimniecības darbību, kā arī veicinātu ilgtspējīgu lauksaimniecību, **nodrošinot bioloģiskās daudzveidības plāvās saglabāšanu, “Dabas zirgi” savā ikdienā aktīvi izmanto traktorū ar siena satvērēju, mēslu kausu un disku plaujmašīnu.** Uzņēmums ir digitalizējis pakalpojumus – visi klientu maksājumi tiek veikti uzņēmuma mājaslapā.

Īpaša uzmanība tiek pievērsta **resursu efektīvai izmantošanai un bioloģiskās daudzveidības atbalstam.** “Dabas zirgi” iegādājas **bioloģisku sienu un auzas, kā arī izvairās no vienreizējiem produktiem, kas radītu liekus atkritumus.** “Pie mums nav atļauta vienreizējo trauku lietošana. Ir bijušas situācijas, kad klients atbrauc uz bērnu ballīti ar šiem traukiem, un man jālūdz, lai viņi tos ved mājās,” skaidro Līga. Saimniecība aktīvi **šķiro un atkārtoti izmanto atkritumus,** rūpējoties par apkārtējo vidi.

Atbalstot bioloģiskās saimniecības, uzņēmums tajās iegādājas nepieciešamos produktus. “Mums vienam otru ir jāatbalsta. Ja es saprotu viņu domāšanu un to, ko viņi grib ar to pateikt pasaulei, tad man ir jānāk pretī un jāatbalsta savējie. Tas nav lētāk, tas ir par izvēli,” uzņēmēja uzsver savu nostāju.

“Dabas zirgi” piedāvā **zirgu pansijas pakalpojumu, kā arī tūrisma pakalpojumus:** izjādes, pastaigas ar zirgiem un ekskursijas. Tiek piedāvātas **izglītojošas programmas,** kas ietver nodarbības par zirgu kopšanu, jāšanas pamatiem un zirgu ētiku, kā arī **sociālās integrācijas programmas, kas nodrošina darba vietas un brīvprātīgo darbu cilvēkiem no riska grupām,** veicinot viņu iesaistīšanos darba un sabiedriskajā dzīvē.

Viens no galvenajiem izaicinājumiem uzņēmumā ir sabiedrības izpratnes trūkums par jaunām pieejām un idejām. Neskatoties uz pozitīvajām pārmaiņām sabiedrības domāšanā pēdējo gadu laikā, daļa cilvēku joprojām izrāda sašutumu par zirgu labturību, uzskatot, ka zirgi gadsimtiem ilgi ir smagi strādājuši un viņiem ir jāturpina to darīt.

Līga Brodža iesaka sākt ar nelielām pārmaiņām – katrs mazais pasākums, kas vērsts uz ilgtspējīgu darbību, ir solis uz priekšu. “Mūsu pieredze liecina, ka ilgtspējīga uzņēmējdarbība nav tikai iespējama, bet arī vēlama. Tas nav viegls ceļš, bet tas ved uz ilgtspējīgu nākotni,” aicina Līga, apliecinot, ka ilgtspējīgas prakses nav tikai teorētisks koncepts, bet gan reāls un dzīvotspējīgs uzņēmējdarbības modelis.

Iedvesmot jauno paaudzi un izprast dabas vērtības Namdara darbnīcā

Inovatīvais virziens: sociālā atbildība

Uzņēmums dibināts: 2013

Darbinieku skaits: 2

Nozare: tūrisms

Garkalnē, Ropažu novadā, gleznainā Latvijas vidienē, atrodas “Namdara darbnīca” – silts un omulīgs namiņš, kurā valda koka smarža un radošās enerģijas piesātināta atmosfēra. Tā nav tikai vienkārši darbnīca, bet arī vieta, kur piedzīvot sociāli atbildīgas un ilgtspējīgas uzņēmējdarbības principus darbībā.

“Namdara darbnīca” ir Lauras Batarevskas un Kaspara Arņa iecere, kas īstenojās 2013. gadā. Laurai jau no agras jaunības bija pieredze darbā ģimenes uzņēmumā, bet Kasparš, būdams prasmīgs amatnieks ar pieredzi mežsaimniecībā, meklēja jaunas darba iespējas. Abu vēlme apvienot prasmes un pieredzi bija uz mantojuma zemes tapušā uzņēmuma pamatā. **Uzņēmums piedāvā izzinošas un radošas aktivitātes, ļaujot ikvienam iepazīt koka apstrādes tradīcijas, izmēģināt senos darbarīkus un gūt praktisku pieredzi kokamatniecībā.**

Uzņēmums ir ne vien vieta, kur apgūt koka apstrādes tradīcijas un radoši darboties, bet arī vieta, kas īsteno sociāli atbildīgu darbību vairākos virzienos. Tiek īstenoti ievērojami pasākumi, piedāvājot **nometnes, aktivitātes, un tapusi pat dokumentālā filma, kas iepazīstina bērnus ar amatniecību un iedvesmo viņus pašus piedalīties radošajā procesā.**

Īpaša uzmanība tiek pievērsta bērnu un jauniešu izglītošanai. **Jau vairākus gadus tiek īstenota kultūrizglītības programma “Latvijas skolas soma”, sniedzot bērniem un jauniešiem iespēju iepazīt un izprast Latvijas amatniecības bagāto mantojumu.** “Mēs vēlamies iedvesmot jauno paaudzi un palīdzēt viņiem izprast dabas vērtības,” saka Laura.

Ikdienā “Namdara darbnīcā” tiek praktizēta atlikumu pārstrāde, izmantojot koksnes atlikumus apkurei un nodrošinot enerģijas patēriņa samazināšanu. Laura skaidro: “Taciņu mulčēšanai izmantojam koka skaidas, bet mizas – augu mulčēšanai. Šādi tiek veicināta augsnes auglība un ainavas sakopšana, samazinot ķīmisko vielu izmantošanu.”

Vislielākais izaicinājums uzņēmumam bija Covid-19 pandēmijas laiks, kad tūrisma nozarē bija krass kritums. “Mēs sapratām, ka mums jābūt elastīgiem un jāmeklē jauni risinājumi,” saka Laura. “Pandēmija mums iemācīja nekad nepadoties un vienmēr ticēt saviem spēkiem.”

Tuvākajā laikā uzņēmums vēlas piedāvāt retrītus, kur cilvēki var atpūsties no ikdienas steigas un smelties iedvesmu no dabas, darbojoties ar pieredzējušiem speciālistiem. Tāpat nākotnes plānos ietilpst tupināt darbu ar bērniem, piedāvājot gan dienas, gan diennakts nometnes, kurās bērni varēs iepazīt dabu un radošās

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

darbošanās prieku. Saprotot, ka tieši jaunā paaudze ar saviem lēmumiem lielā mērā būs atbildīga par to, kā izskatīsies daba un apkārtējā vide nākotnē, **“Namdara darbnīca” vēlas stiprināt sadarbību ar skolām un citām izglītības iestādēm.**

Laura Batarevska iedrošina cilvēkus izpētīt un iesaistīties uzņēmējdarbībā, kur joprojām ir daudz neizmantotu iespēju, piemēram, saistībā ar dabas un ilgtspējas attīstību. Šādos uzņēmumos cilvēki var ne tikai attīstīt savu biznesu, bet arī piedāvāt iespēju citiem sajust dabas tuvumu un iegūt zināšanas šajā jomā, veicinot ilgtspējīgu dzīvesveidu. Tādējādi, pieņemot katra cilvēka iespējas un gribasspēku, mēs varam veidot labāku nākotni gan sev, gan apkārtējai videi.

Ukraiņu vareniki Latvijā – “TrīdiRīdi Kultūrgarša”

Inovatīvais virziens: sociālā atbildība

Uzņēmums dibināts: 2022

Darbinieku skaits: 2

Nozare: sabiedriskā ēdināšana, pārtikas ražošana

Atbildība pret apkārtējiem ir tas, kas raksturo Ķekavas novada uzņēmumu “Aluna”. Uzņēmuma vadītājs Raimonds Brodužs uzņēmumu dibināja ar mērķi sniegt darba iespējas ukraiņietei Lidijai, kuras vareniki iekarojuši daudzu sirdis.

2022. gadā Brodužu ģimenes mājā uz nenoteiktu laiku ieradās dzīvot ukraiņu bēgļu ģimene. Dzīvojot zem viena jumta, ukraiņiete Lidija ar prieku gatavoja dažādus tradicionālos ukraiņu ēdienus, piemēram, boršču un vareņikus. Visiem šie gardumi ļoti iegaršojās.

Tā kā Lidijai nebija darba, Raimonds Brodužs nolēma dibināt uzņēmumu, lai visiem būtu iespēja baudīt vareņikus un sievietei būtu pastāvīga darbavieta.

Lai uzsāktu uzņēmējdarbību, Raimonds ar ģimeni organizēja ziedošanas kampaņu, piemēram, nopērkot krūzīti, saņemtie ienākumi tika novirzīti maza tirdzniecībai piemērota vagoniņa izbūvei. Ziedotājiem bija iespēja apmeklēt vagoniņa atklāšanas pasākumu. Vagoniņš bija pirmais lielais solis uzņēmuma “Aluna” attīstībā, kas deva pārliecību, ka uzņēmums var doties izbraukumos un piedāvāt produkciju arī nelielos banketos citur Latvijā.

Pēc veiksmīgā starta Raimonds nolēma vareņikus tirgot ne tikai pagatavotus, bet arī saldētus. Uzņēmums pieteicās LEADER finansējuma atbalstam Partnerībā Daugavkrasts, lai iegādātos vairākas iekārtas, tajā skaitā mīklas mīcītāju, kas būtiski atvieglotu darbu. Projekta ietvaros tika radīts arī zīmols “TrīdiRīdi Kultūrgarša”.

Visu mājās ražoto produkciju gatavo Lidija, savukārt Raimonds vada uzņēmuma attīstību un dažādos organizatoriskos darbus, piemēram, izejmateriālu piegādes. Šobrīd sortimentā ietilpst arī citi gardumi. Nākotnes plānos ietilpst paplašināšanās, iekārtojoties jaunās un lielākās telpās, ražojot lielākos apjomus un izplatot produkciju veikalos.

Lidija ir mamma bērnam ar īpašām vajadzībām, tāpēc Raimonds kā darba devējs cenšas maksimāli palīdzēt, piemēram, pielāgojot darba laiku tā, lai Lidija varētu pilnvērtīgi rūpēties par savu atvasi. 2023. gada vasaras izskaņā Lidija nokārtojusi latviešu valodas A2 līmeni, bet šobrīd apgūst jau B2 līmeni, kas ļauj vieglāk sazināties ar vietējiem iedzīvotājiem.

Uzņēmums lielu uzmanību pievērš atkritumu šķirošanai un pārtikas atkritumu samazināšanai. Raimonds rūpīgi plāno produktu piegādes, lai nekas nepaliktu pāri un nebūtu jāizmet. Atkritumu šķirošana šķiet pašsaprotama – tiek šķirota plastmasa, stikls un citi materiāli, aizgādājot tos uz tuvāko šķirošanas punktu. Raimonds min, ka ražošanas procesā nereti kāds produkts beidzas un darba diena jābeidz ātrāk, taču labāk, lai to pietrūkst, nevis ir jāmet ārā.

“Par atkritumu šķirošanu un kopējā apjoma samazināšanu nebūtu jādomā tikai uzņēmējiem, bet ikvienam vajadzētu saprast, cik daudz dažāda veida atkritumu tiek radīti un kāda ir katra cilvēka ietekme. Zemeslode nav domāta, lai to piesārņotu līdz pēdējam zemes pleķītim,” norāda Raimonds.

“Aluna” nākotnē vēlētos sniegt iespēju strādāt vairāk cilvēkiem, lai viņiem būtu iespēja darboties, socializēties un viņi darbā justos labi – to nevar aizstāt neviens mākslīgais intelekts.

Raimonds uzskata, ka uzņēmumiem būtu jānodarbina cilvēki no dažādām sociālā riska grupām, sniedzot iespēju strādāt un saņemt atalgojumu, nevis tikai pabalstus – tā ir iespēja veicināt iekļaujošāku sabiedrību un kāpināt labklājības līmeni valstī.

“Vegan Fox” – ētiski ražota vegāniska kosmētika

Inovatīvais virziens: sociālā atbildība

Uzņēmums dibināts: 2016

Darbinieku skaits: 2

Nozare: vegāniskās kosmētikas ražošana

Ogres novada vegāniskās kosmētikas uzņēmuma “Vegan Fox” vadītāja Maija Rieksta-Riekstiņa pirms septiņiem gadiem atstāja darbu bankā, lai paveiktu ko paliekošu, kas saskan ar viņas vērtībām. Dzīvnieku tiesību aizstāvība ir sociāli atbildīgā uzņēmuma “Vegan Fox” fokusā.

Zīmols “Vegan Fox” uzsāka savu darbību 2016. gadā, sākot ražot ētisku un vegānisku kosmētiku. Šobrīd uzņēmuma komandā darbojas divi cilvēki. Galvenais uzņēmuma rašanās iemesls ir Maijas rūpes par apkārtējo vidi un dzīvniekiem. “Vēlējos izveidot uzņēmumu ar pievienoto vērtību un stāstu, nevis kārtējo kosmētikas uzņēmumu,” stāsta Maija.

Maijas ilggadējā darba pieredze bankā lieliski noderēja, lai izveidotu savu uzņēmumu. “Man nebija ne jausmas, ko nozīmē savs uzņēmums. Bankā bija daudz dažādu atbalsta nodaļu, bet uzņēmumā tas viss ir jādara pašam,” stāsta Maija. No vienas puses tas ir izaicinoši un sarežģīti, bet tas nozīmē, ka visu laiku var iemācīties ko jaunu.

Produktos nav dzīvnieku izcelsmes sastāvdaļu, un tie nav testēti uz dzīvniekiem. Taču dzīvnieku tiesību aizstāvība tiek īstenota arī caur citām aktivitātēm – **uzņēmums sadarbojas ar biedrību “Dzīvnieku brīvība” un atbalsta dzīvnieku patversmes.** ““Vegan Fox” ir ne tik daudz par pucēšanos, bet gan par pucēšanos ar pievienoto vērtību,” norāda Maija.

Sociālā atbildība lielā mērā ietver ilgtspējas virzienu, ko “Vegan Fox” arī ir iekļāvis savā ikdienā. **Produktiem tiek izmantotas pēc iespējas mazāk iepakojuma kārtas, lielākoties tikai viena. Plastmasas pudelītēs un tūbās ir 100 % pārstrādāta plastmasa, savukārt alumīnija tūbiņas, stikla pudelītes un kartona kastītes ir ērti šķirojamas un pārstrādājamas.**

“Es labprāt visu iepakotu tikai papīrā un nodotu klientiem, bet skaidrs, ka krēmu papīrā neiepildīs,” pauž Maija. Klientu sūtījumiem tiek piemeklētas atbilstoša izmēra kastītes, lai paciņa ceļā pie klienta aizņemtu mazāk vietas transportā un nebūtu jāizmanto daudz papīra pildījuma.

Pirms pāris gadiem “Vegan Fox” izlaida savus jaunākos produktus – cietos kosmētikas līdzekļus. Tiem nepieciešama tikai maza kartona kastīte iepakojšanai, kā arī tie kalpo 2–3 reizes ilgāk nekā šampūns tradicionālajā pudelītē. Cietie produkti ir kā alternatīva, lai cilvēkiem, kuriem iepakojuma jautājums ir svarīgs, būtu iespēja izvēlēties.

Iespējams, pārstrādātas plastmasas pudelītes vizuāli nav tik pievilcīgas kā tradicionālās pudelītes, un cieto produktu lietošana prasa paradumu maiņu. **Uzņēmums šīs izvēles skaidro saviem klientiem caur “VeganFox” sociālajiem medijiem, nododot svarīgāko vēstījumu – planēta mums ir tikai viena.**

Produktu sastāvā lielākā daļa ir dabīgas izcelsmes izejvielas, un reizēm ar to saistās arī lielāki izaicinājumi. Viena no grūtībām, ar ko nācās saskarties, ir bišu vaska aizstāšana, tāpēc “Vegan Fox” sortimentā nav pieejami lūpu balzami. Arī derīguma termiņš ir izaicinājums, jo lielie tirgotāji prasa 2–3 gadu derīguma termiņu, bet tādā gadījumā uzņēmumam būtu jāatkāpjas no savām vērtībām un jāpievieno vairāk konservantu.

Kāpēc ieviest ilgtspējīgus risinājumus un būt sociāli atbildīgam uzņēmējam? “Vegan Fox” dibinātāja Maija uzskata, ka tas ir nepieciešams, lai sadzīvotu ar savu sirdsapziņu. Patiesībā šo prakšu ieviešana ne vienmēr prasa lielas izmaksas. Maija iesaka sākt ar mazām pārmaiņām, piemēram, ar darbinieku izglītošanu, kā arī produktu transportēšanas un iepakojumu izvēlēm. Turklāt klienti to tiešām novērtēs.

Inovatīvi un ilgtspējīgi risinājumi galdniecības nozarē: “i2 Factory” iedvesmas stāsts

Inovatīvais virziens: energoefektivitāte

Uzņēmums dibināts: 2009

Darbinieku skaits: 20

Nozare: galdniecības tehnoloģiju uzņēmums

Salaspils novadā esošais Latvijas galdniecības tehnoloģiju uzņēmums “i2 Factory” ir ilgtspējīgas inovācijas un uzņēmējdarbības paraugs galdniecības nozarē. Kristis Slokenbergs kopā ar komandu ir strādājis vairāk nekā 20 gadus, lai uzņēmums, kas šobrīd specializējas tieši inovatīvu logu, durvju un stiklotu fasāžu sistēmu ražošanā, atbilstu visaugstākajām energoefektivitātes prasībām.

“i2 Factory” aizsākumi meklējami 2009. gadā, bet šobrīd uzņēmums var lepoties ar spēcīgu inženieru, projektētāju un galdnieku komandu. Gada laikā tiek saražoti aptuveni 3000 m² logu, durvju, fasāžu u. c. produktu. Ievērojamākie uzņēmuma darbi vērojami Zviedrijā, bet arī Latvijā ir objekti, kas guvuši atzinību. Viens no tiem – Ogres Centrālās bibliotēkas jaunbūve, kas Ekonomikas ministrijas ikgadējā konkursā 2023. gadā atzīta par energoefektīvāko publisko ēku Latvijā.

Uzņēmums ne tikai paši specializējas energoefektīvu norobežojošo konstrukciju, logu, durvju, fasāžu sistēmu, stiklotu jumtu u. c. konstrukciju ražošanā, bet stingri ievēro šīs prasības arī uzņēmuma iekšienē. “Mūsu produkti atbilst visaugstākajām energoefektivitātes prasībām, turklāt tie ir ar dizainisku vērtību,”stāsta Kristis Slokenbergs, uzņēmuma dibinātājs.

Ražošanas procesā koksnes atkritumi tiek pārstrādāti kurināmajā, savukārt pārējie atkritumi tiek rūpīgi sašķiroti. Enerģiju uzņēmums ražo ar pērn iegādātajiem saules paneļiem, savukārt autoparkā pieci no astoņiem ir elektroauto. Investīcijas prasījušas laiku, bet tika plānotas laicīgi. “i2 Factory” komanda ir sasniegusi, viņuprāt, pietiekami augstu līmeni, jo ražošanas process ir arniecīgu ietekmi uz apkārtējo vidi. Ražotie logi pat saņēmuši “Environmental Product Declaration”, kas nozīmē, ka produkta ražošanas ceļu var “izsekot”, iekļaujot informāciju par pilnu produkta dzīves ciklu.

“Turpmāk īpaši fokusēsimies uz produktivitātes paaugstināšanu un ēku energoefektivitāti. Tieši uzņēmuma iekšienē mums ir vairākas uzlabojamās jomas, piemēram, skaidu pārstrāde un skaidu briķešu ražošanas pilnveidošana,” nākotnes plānos dalās Kristis.

Lai sāktu ražot logus, ir jābūt CE sertifikātam, kas apstiprina, ka logs ir drošs lietošanā. Nākamās sertifikācijas līmeņus veido dažādi testi. **“i2 Factory” ieguvis arī *Passivhaus Institut* izdotu sertifikātu. Institūts novērtē loga, kas jau ir CE marķēts, veiktspējas rādītājus, un tam tiek piešķirta klase līdzīgi kā veļasmašīnām un ledusskapjiem.** Šāds sertifikāts apliecina loga izturību un energoefektivitāti.

“Mēs pierādām savu produktu veiktspēju un rentabilitāti ar skaitļiem. Lepojamies ar A klases burtiņu un strādājam pie prototipa, kam jau ir piešķirta A+ klases zīme. To plānojam palaist ražošanā jau šogad,” norāda Kristis.

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Uz jautājumu, vai ir kāda veiksmes atslēga, Kristis atbild: “Tā noteikti ir sadarbība ar līdzīgi domājošiem profesionāļiem no Vācijas un Austrijas, kas ir ļāvusi radīt pilnīgi jaunus un unikālus logu risinājumus. Pirms tam mēs ražojām parastus koka logus, bet kopīgiem spēkiem mēs atradām veidu, kā būt vēl labākiem.”

Kristis Slokenbergs un “i2 Factory” ir piemērs tam, kā ar inovāciju, ilgtspējību un tiekšanos pēc izcilības var radīt pozitīvu ietekmi gan uz uzņēmuma veiksmi, gan uz apkārtējo vidi. Viņu stāsts liecina par to, ka ar drosmi un izturību iespējams gūt panākumus, pat ja ceļš uz tiem ir izaicinājumu un grūtību pilns.

Ceļā uz zaļāku nākotni: “Preco” stāsts

Inovātais virziens: energoefektivitāte

Uzņēmums dibināts: 2005

Darbinieku skaits: 40

Nozare: graudu transportieru sistēmu ražošana

Ogres novada Lielvārdes uzņēmums SIA “Preco” savā darbībā ieviesis energoefektīvus un ilgtspējīgus risinājumus, rūpējoties par apkārtējo vidi un nākotnes paaudzēm. Uzņēmums Eiropas tirgum piedāvā augstas kvalitātes graudu transportēšanas iekārtas, papildaprīkojumu un graudu kaltes.

Valdis Pabērzs uzņēmumu dibināja 2005. gadā. Šobrīd uzņēmumā strādā ap 40 darbinieku, un tas ir kļuvis par vienu no vadošajiem graudu transportieru sistēmu ražotājiem Baltijas reģionā.

“Preco” ir specializējies iekārtu ražošanā, piedāvājot risinājumus lauksaimniekiem visā Eiropā. **Sortiments ietver visu nepieciešamo, lai modernizētu graudu saimniecības procesus**, piemēram, graudu transportierus, kas piedāvā no vienkāršām konveijeru sistēmām līdz sarežģītiem automatizētiem risinājumiem.

“Mūsu uzņēmuma misija ir nodrošināt klientus ar augstas kvalitātes un inovatīviem graudu transportēšanas un kaltēšanas risinājumiem, kas palīdz palielināt efektivitāti un samazināt ietekmi uz apkārtējo vidi,” uzsver Ieva Rudzīte, “Preco” valdes priekšsēdētāja.

Uzņēmums ir ieviesis virkni energoefektīvu un ilgtspējīgu risinājumu. “Mēs **esam ieguldījuši jaunās iekārtās, kas ir ne vien efektīvākas, bet arī precīzākas un atbilst augstākajiem kvalitātes standartiem**,” stāsta valdes priekšsēdētāja, “piemēram, jaunā lāzergriešanas iekārta ļāvusi paaugstināt energoefektivitāti pat četras reizes.”

Rūpēs par apkārtējo vidi **uzņēmuma ēkas tiek apkurinātas ar atjaunojamiem energoresursiem, izmantojot granulu katlus. Pagājušajā gadā uzņēmums uzstādīja arī saules paneļus**. “Tas ļauj mums samazināt CO2 emisijas un kļūt neatkarīgākiem no fosilā kurināmā,” uzsver Ieva Rudzīte.

“Ieviešot jaunās iekārtas, mēs esam uzlabojuši darba apstākļus šajās ražošanas telpās. **Darbiniekiem ir nodrošinātas modernas darbavietas**,” saka Ieva Rudzīte

“Preco” rūpējas par zināšanu un prasmju nodošanu saviem sadarbības partneriem. **Pirms pieciem gadiem tika izveidots Kompetences centrs – vieta, kur pulcēties mūsu iekārtu dīleriem no dažādām valstīm, lai gūtu zināšanas par “Preco” produktiem un graudu pirmapstrādes iekārtu risinājumiem**. Kompetences centrā notiek dažāda veida apmācības.

“Izglītība un zināšanas ir ilgtspējīgas nākotnes pamats. Mēs esam pārliecināti, ka kompetences centra darbība palīdzēs veicināt ilgtspējīgu attīstību lauksaimniecības nozarē,” uzsver Ieva Rudzīte.

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Grūtības tiek uztvertas kā iespēja pilnveidoties un iemācīties ko jaunu. “Protams, lielos projektos vienmēr sastopamas grūtības. Tie parasti ir gari un sarežģīti, prasa ievērot daudzus noteikumus un prasības, kā arī koordinēt lielu resursu apjomu,” atzīst Ieva.

Turpmāk plānots investēt vēl citās inovatīvās tehnoloģijās un risinājumos. **“Preco” ir apņēmies pilnvērtīgāk apgūt un izmantot ražošanas programmu “Monitor ERP” un ieviest citus digitālus risinājumus**, kas ļaus vēl efektīvāk organizēt ražošanas un pārdošanas procesus.

“Iesaku arī citiem uzņēmumiem skaidri definēt savu mērķi un galvenos virzienus, kurus attīstīt. Šajā virzienā arī jāturpina strādāt. Attīstība notiek maziem solīšiem, taču katrs solis ir ļoti nozīmīgs nākotnes mērķu sasniegšanā,” norāda Ieva Rudzīte.

SIA Dižozols plus – ilgtspēja mēbeļu ražošanā

Inovatīvais virziens: energoefektivitāte

Uzņēmums dibināts: 1993

Darbinieku skaits: 150

Nozare: mēbeļu ražošana

Salaspilī atrodas uzņēmums “Dižozols plus”, kas jau 30 gadus ražo augstas kvalitātes mēbeles, iekļaujot savā praksē energoefektīvus risinājumus. Kā viens no Latvijas lielākajiem mēbeļu ražotājiem uzņēmums lepojas ar 150 darbinieku lielu komandu un sadarbību ar vairāk nekā 50 klientiem.

Uzņēmuma stāsts aizsākās 1993. gadā Ikšķilē, pateicoties Ģirta Plakana entuziasmam uz mēbeļu ražošanu. Viņš izveidoja uzņēmumu un tā komandu, kas sākotnēji bija salīdzinoši neliela. 2007. gadā tika iegādātas ražošanas telpas Salaspilī, kas attīstīja uzņēmuma jaudas un ļāva spert nākamo soli izaugsmē. Šobrīd uzņēmumam ir divi īpašnieki: Ģirts Plakans un Gatis Rudzītis.

Dižozols plus SIA piedāvā plašu augstas kvalitātes mēbeļu klāstu, aptverot gan vienkāršas, gan sarežģītas formas. **Mēbeles tiek izgatavotas no liekti līmēta saplākšņa un masīvkoka, izmantojot inovatīvas tehnoloģijas un rūpīgi ievērojot ilgtspējības principus.**

Jau 7 gadus **uzņēmums ir ISO50001 (Energopārvaldības sistēma) sertificēts, nemitīgi optimizējot resursu patēriņu un pilnveidojot savu energopārvaldības sistēmu.**

Ik gadu tiek lemts par energoefektivitāti paaugstinošiem pasākumiem – tādiem kā, ražošanas korpusu renovācija, logu, vārtu, jumta un durvju nomaiņa. Tiek meklēti arī risinājumi, kā ar jaunu iekārtu palīdzību aizstāt mazāk efektīvās iekārtas, piemēram, **2023. gadā, piesaistot ES finansējumu uzstādīta slīpmašīna, kas ļāva samazināt ikgadējo energoresursu patēriņu par 55%.**

Viens no nozīmīgākajiem soļiem uzņēmuma ilgtspējīgas attīstības ceļā ir pērn veiktā **saules paneļu uzstādīšana.** “Mūsu mērķis ir kļūt energoneatkarīgiem un spēt samazināt uzņēmuma radītos CO2 izmešus. Protams, būtisks ir arī finansiālais aspekts”, atzīst uzņēmuma Ilgtspējas vadītāja Ella Ancāne.

Rūpēs par apkārtējo vidi, klientu un darbinieku veselību Dižozols plus ir ieviesis jaunus standartus līmes izmantošanā liekti līmēto mēbeļu izgatavošanai, izvēloties produktu ar ļoti zemu formaldehīda līmeni. “Formaldehīds var negatīvi ietekmēt cilvēka veselību,” skaidro Ella, “tāpēc mums ir svarīgi izmantot līmes ar maksimāli zemu formaldehīda saturu”.

Apzinoties koksnes resursu ierobežotību, uzņēmums nodrošina, ka iegādātā koksne nāk no ilgtspējīgi apsaimniekotiem mežiem. Izmantojot ražošanas atgriezumus, tiek ražotas briketes. **Papildus tam, uzņēmums ir investējis koksnes šūšanas iekārtā, kas ļauj efektīvāk izmantot radušos atgriezumus.**

Uzņēmumā ir ieviesta LEAN pieeja. Tā balstās uz saimniecisku domāšanu, ietverot ražošanas procesu optimizāciju, zudumu samazināšanu, kā arī efektīvāku darba metožu ieviešanu, balstoties uz nepārtrauktu uzlabojumu procesu, iesaistot visus uzņēmuma darbiniekus.

Nākotnes plānos ietilpst jaunāko tehnoloģiju ieviešana darba vidē, samazinot fiziska spēka izmantošanu ražošanā. **Plānotās inovācijas ietver digitalizāciju darba procesu atvieglošanai, kā arī ilgtspējīgas ražošanas metodes, mazinot uzņēmuma ietekmi uz apkārtējo vidi.**

“Mēs esam pārliecināti, ka ilgtspējīga attīstība ir vienīgais ceļš uz veiksmīgu nākotni, nodrošinot līdzsvaru starp ekonomisko izaugsmi, sociālo labklājību un vides aizsardzību, garantējot labumu gan mūsu pašreizējai paaudzei, gan arī nākamajām” uzsver Ella Ancāne.

Energoefektivitāte pārtikas ražošanā: “Malevss” pieredze

Inovatīvais virziens: energoefektivitāte

Uzņēmums dibināts: 1994

Darbinieku skaits: 38

Nozare: pārtikas ražotājs

SIA “Malevss” ne tikai ražo gardus svaigos sierus, bet arī ievieš energoefektīvus risinājumus ražošanas procesos, rūpējoties par ilgtspējīgu nākotni. Uzņēmums, ko 1994. gadā dibināja Māris Legzdiņš, no neliela pārtikas tirdzniecības un ēdināšanas uzņēmuma ir izaudzis līdz ievērojamam siera ražotājam, kas bāzējas Ogres novadā.

Ideja par siera ražošanu radās 2009. gadā. “Krīzes laikā ēdināšanas jomā bija grūti, un mēs meklējām jaunas iespējas,” atceras Māris. “Līdz tam uz Jāņiem bijām gatavojuši sieru paši sev un klientiem, un tas visiem ļoti garšoja, tāpēc nolēmām, ka jāražo siers visu cauru gadu.”

“Malevss” zīmols ar nosaukumu “SierŠtelle” ir ne tikai ražotne, bet arī vieta, kur ielūkoties siera tapšanas procesā un iegādāties svaigi gatavotus produktus. Uzņēmumam ir divas struktūrvienības: ražotne Ikšķilē un kafejnīca Ogrē. Uzņēmums lepojas ar plašo sieru klāstu, kas ietver gan sāļos, gan saldus sierus. Siera ražošanā tiek izmantotas tikai Latvijas izejvielas, ievērojot tradicionālas receptes un apvienojot tās ar mūsdienīgām tehnoloģijām.

Uzņēmumā inovatīvas tehnoloģijas satiekas ar rūpēm par apkārtējo vidi. Jau no pašiem pirmsākumiem ir ieviesta virkne ilgtspējīgu un energoefektīvu risinājumu. “Mēs jau 2014. gadā uzstādījām saules kolektorus uz jumta, lai sildītu ūdeni,” stāsta uzņēmuma vadītājs, “tas ļāva mums samazināt gāzes patēriņu un CO2 izmešus gandrīz trīs reizes!”

2022. gadā tika izbūvēta ražotne Ikšķilē. **Lai tā būtu energoefektīva, tika samazināts apkures granulu patēriņš, izmantojot modernus logus, ārsienas un jumta siltinājumu.** Ražotnē ieviesta virkne vēl citu energoefektīvu risinājumu – **uz jumta uzstādīti vairāk nekā 120 saules paneļi, tiek izmantota ventilācijas rekuperācijas sistēma, kas atgūst siltumu no izejošā gaisa, un siltuma atgūšana no siera ražošanas procesā iegūtajām sūkālām.**

“Sūkālas ir pietiekami karstas, un mēs no tām atgūstam siltumu, lai sildītu ūdeni un taupītu granulas apkurei. Mūsu moto ir būt maksimāli zaļiem, un mēs nepārtraukti domājam par to, kā vēl varam uzlabot savu ietekmi uz vidi,” skaidro Māris.

Tuvākajā laikā plānots uzstādīt siltummaiņus, kas ļaus atgūt siltumu no aukstuma agregātiem, un kas tiks izmantoti akumulācijas tvertnes sildīšanai, lai tālāk nodrošinātu gan silto ūdeni, gan siltumu apkurei. Tā tiks samazināts granulu un elektrības patēriņš, kā arī CO2 izmeši. Tā kā uzņēmumam ir veiksmīga pieredze ar saules paneļiem uz jumta, **tuvākajā nākotnē tiek plānots arī uzstādīt papildu saules paneļus uz zemes.**

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Pieredze liecina, ka, ieviešot jaunus risinājumus, rodas objektīvas grūtības, tāpēc valsts sniegtais atbalsts palīdz veicināt inovāciju ieviešanu, mazinot atkarību no energoresursiem.

“Ir svarīgi atbalstīt vietējos uzņēmumus, kas ražo zaļāk un tuvāk dabai,” aicina Māris. “Tādā veidā radītā produkcija ir kopīgs auglis, un vissvarīgākais – visa šī naudiņa paliek mūsu zemē, Latvijā.” Māra vēstījums ir skaidrs: ilgtspējīga nākotne ir iespējama, ja mēs rīkosimies drosmīgi, sadarbosimies un atbalstīsim viens otru. Atbalstot vietējos uzņēmumus, kas rūpējas par vidi, mēs veicinām ne vien ekonomikas izaugsmi, bet arī stiprinām Latvijas nākotni.

Zaļās piegādes: kā “IziPizi” izmaina sūtījumu piegādes pasauli

Inovatīvais virziens: zaļā mobilitāte

Uzņēmums dibināts: 2020

Darbinieku skaits: 11

Nozare: pārtikas un nepārtikas sūtījumu piegādes un pakomāti

Ogres novada uzņēmums “IziPizi” ienes svaigu elpu Latvijas sūtījumu piegādes nozarē, apvienojot sabiedrības iesaisti, ilgtspējas principus un inovatīvas tehnoloģijas. Izmantojot pūļa piegādes modeli, uzņēmums piedāvā pieejamu un ātru preču piegādi visā Latvijā, vienlaikus atbalstot vietējos ražotājus un veicinot zaļo mobilitāti.

“Ideja par uzņēmumu radās 2020. gadā, kad trīs kolēģi saskatīja izaicinājumu – nogādāt pārtikas paku no Ventspils uz Rīgu par pieejamu cenu,” stāsta uzņēmuma investors Artis Galejs. “Radās grandioza ideja – iesaistīt pūli jeb cilvēkus, kuri brauc šo ceļu neatkarīgi no tā, vai paka ir jāved vai nav.”

“IziPizi” piedāvā preču piegādi visā Latvijā. **Pūļa piegādes modelis ļauj klientiem saņemt preces par zemākām cenām un atbalstīt vietējos ražotājus.** Uzņēmuma izveidotajā pārtikas pakomātu tīklā kurjeri ir privātpersonas, kuri piegādā sūtījumus, braucot pa ierasto maršrutu. Šobrīd uzņēmums apkalpo vairāk nekā 60 pārtikas ražotājus Latvijā, un reģistrējušies ap 1200 kurjeru.

“Pašlaik mums ir trīs pakomātu punkti: Dundagā, Tukumā un Rīgā. Kā arī ir pieejami 5 izņemšanas punkti – 2 Rīgā, Taurenē, Valmierā un Ikšķilē. Mūsu plānos ir paplašināt tīklu līdz citām lielākajām pilsētām. Savukārt pūļa piegāde ļauj mums piedāvāt ievērojami zemākas cenas nekā tradicionālajiem piegādes servisiem,” uzsver Artis Galejs.

Misija ir radīt savstarpēji ieinteresētu kopienas telpu, kurā ražotāji un sabiedrība ir vienoti spēcīgā piegādes sistēmā. “Mēs esam pārliecināti, ka mūsu risinājums ne tikai pilnveido situāciju Latvijā, bet arī papildina iniciatīvu “European Green Deal”, kuras mērķis ir pilnveidot drošas pārtikas pieejamību. **Mūsu mērķis ir veicināt ilgtspējīgu pārtikas piegādes modeli, kas risina klimata problēmas un piedāvā alternatīvas,**” skaidro Artis Galejs.

Uzņēmums izceļas ne vien ar savu pūļa piegādes modeli, bet arī ar apņēmību ieviest inovatīvus risinājumus ilgtspējīgai mobilitātei. Kā uzsver Artis: **“Būtiskākais, ka šo sūtījumu piegādes CO2 emisija ir nulle.”** Pūļa piegādes modelis ļauj piegādāt preces, netērējot papildu resursus. **Kurjeri, braucot pa ierasto maršrutu, paņem un nogādā sūtījumus, tādējādi samazinot izmešu daudzumu.**

Lai gan pūļa piegādes modelis ir uzņēmuma darbības pamatā, “IziPizi” ir arī dežūru kurjeri, kuri nodrošina piegādes brīžos, kad pūļa piegādes kurjeru aktivitāte ir zemāka. Šie kurjeri savā plānotajā maršrutā paņem pēc iespējas vairāk paciņas, lai mazinātu vajadzību vairākas reizes doties tajā pašā virzienā.

Uzņēmums vēl šodien mēdz saskarties ar skeptiķiem, kuri šaubās par pūļa piegādes uzticamību. Lai pārvarētu neuzticēšanos, uzņēmums veic aktīvu komunikāciju ar klientiem, skaidrojot savu piegādes modeli un atbildot uz jautājumiem. Izstrādājot un pielāgojot tehnoloģijas un procesus, uzņēmums popularizē pozitīvas pieredzes stāstus.

“IziPizi” stāsts apliecina, ka pastāvīga pielāgošanās un atvērtība jaunām idejām ir panākumu atslēga. Mūsdienu strauji mainīgajā pasaulē stagnācija ir nepieļaujama. Artis Galejs uzsver: “Vairs nevaram pieņemt to, kas bija pareizi pirms 10 gadiem.” Tāpēc uzņēmumiem ir jāspēj saskatīt jaunas iespējas un elastīgi reaģēt uz mainīgajām klientu vajadzībām.

Zaļā alternatīva automašīnai – “RIDE” elektrovelosipēdi

Inovatīvais virziens: zaļā mobilitāte

Uzņēmums dibināts: 2020

Darbinieku skaits: 3

Nozare: elektrovelosipēdu noma

“RIDE Mobility”, kas darbojas Mārupes novadā, nodrošina ērtu un videi draudzīgu elektrovelosipēdu nomu, risinot mikromobilitātes jautājumu. Piedziņa ir elektriska, tāpēc pārvienošanās ar tiem rada mazāku ietekmi uz apkārtējo vidi, nodrošinot braucējiem zaļo mobilitāti pilsētā.

Uzņēmuma pirmsākumi meklējami 2019. gadā, kad Latvijā sāka attīstīties mikromobilitātes risinājumi. Pirmajā uzņēmuma sezonā braucējiem bija pieejami elektroskrejriteņi, bet tad “RIDE Mobility” vadītājs Edgars Jākobsons saprata, ka tirgū jāievieš jauns produkts.

Šis produkts ir **koplietošanas (nomas) elektrovelosipēdi, lai cilvēki varētu migrēt no tuvākiem un tālākiem mikrorajoniem uz centru**. Ne visi vēlas izmantot sabiedrisko transportu vai var atļauties uzturēt privāto automašīnu, tāpēc “RIDE Mobility” ir lieliska alternatīva.

Darbinieku skaits ir atkarīgs no sezonas un laikapstākļiem, kas tieši ietekmē to, vai elektrovelosipēdus var vēl atstāt uz ielām vai nē. Orientējoši sezona sākas martā un noslēdzas novembrī vai pie pirmajiem mīnusiem.

Tā kā velosipēdu piedziņa ir elektriska, “RIDE Mobility” atstāj mazāku ietekmi uz apkārtējo vidi, jo CO2 izmeši ir nulle. Tas ir būtiskākais ieguvums, taču papildus jāmin tas, ka **cilvēkiem pilsētā ir iespēja braukt ar elektrovelosipēdu, nevis mašīnu, samazinot arī sastrēgumus ielās**.

Liela daļa sabiedrības uzskata, ka elektrovelosipēdi ir tas pats, kas elektroskūteri, norādot, ka, ar tiem braucot, var gūt tikai traumas, tāpēc ir svarīgi skaidrot noteikumus, kas jāievēro, braucot ar šiem velosipēdiem. **Tā kā elektrovelosipēdiem riteņi ir plataki (lielāki) un tiem ir amortizatori, tas ļauj braukt drošāk**.

Redzamā daļa šķiet vienkārša – cilvēks paņem telefonu, atver aplikāciju, rezervē elektrovelosipēdu un brauc. Tomēr “aizskatuvē” ir ļoti **liela digitālā sistēma, lai viss strādātu bez aizķeršanās**. Tāpat regulāri jānodrošina braucamo rīku apkope un to pieejamība dažādās pilsētas daļās. Uzņēmums darbojas kā viens liels mehānisms – ja viens zobrats izkrīt – nekas vairs nedarbojas.

Patlaban iedzīvotājiem ir iespēja braukt jau ar trešās paaudzes elektrovelosipēdiem. Sākotnēji iegādātie braucamrīki tika izjaukti un tehniski pielāgoti, lai varētu nodrošināt koplietošanas pakalpojumu, jo tirgū tādi nebija pieejami. Tagad pieejamie elektrovelosipēdi ir ražoti rūpnīcā.

Koplietošanas pakalpojumu klāstam pieaugot, Edgars iesaka izvērtēt, vai ir nepieciešams iegādāties kādu jaunu preci, ja to ir iespējams nomāt. Tas var šo izvēli padarīt finansiāli izdevīgāku un vidi saudzējošāku.

Dažādu videi draudzīgu darbību ieviešana ikdienā ir svarīga ne tikai lielākos vai mazākos uzņēmumos, bet arī sabiedrībā kopumā, jo tas ir pamats visam, arī uzņēmumu rīcībai un domāšanai. “Es ļoti aicinātu sabiedrību domāt par ilgtspējas jautājumiem, piemēram, primāri izvērtēt jaunu preču iegādes vajadzību, bet iegādāties kvalitatīvas preces, kas kalpos ilgtermiņā, kā arī tās labot, nevis mest ārā,” norāda Edgars.

Latvijā jaunuzņēmumu kultūra arvien attīstās, tāpēc Edgars vēlētos aicināt jaunos uzņēmējus būt drosmīgiem un pieiet radoši esošajām pasaules vides un ilgtspējas problēmām, radot tādu produktu vai pakalpojumu, kas spētu to risināt.

Digitalizācija akmens apstrādē – “Pilsakmens” pieredze

Inovatīvais virziens: digitalizācija

Uzņēmums dibināts: 2011

Darbinieku skaits: 20–40 (atkarīgs no sezonas)

Nozare: dabīgā akmens piegāde, apstrāde un montāža

Ģimenes uzņēmums “Pilsakmens” jau otrajā paaudzē piedāvā interjera un eksterjera preces, kas ir veidotas no akmens. Nemitīga attīstība ir viens no uzņēmuma mērķiem, tāpēc Salaspils uzņēmums “Pilsakmens” veic ieguldījumus ražošanas procesu digitalizācijā un automatizācijā.

Uzņēmumu 2011. gadā dibināja esošā vadītāja Ata Mateisona tēvs. Šobrīd “Pilsakmens” piedāvā saviem klientiem pilnu akmens apstrādes ciklu: piegādi, apstrādi un montāžu, kļūstot par vienu no lielākajiem uzņēmumiem Baltijā akmens apstrādes nozarē.

Gandrīz viss, ko var izveidot no akmens, ir pieejams uzņēmuma sortimentā. Pārsvārā tiek ražotas preces interjeram, piemēram, akmens grīdas, sienas, virsmas, palodzes un kamīni, savukārt eksterjeram – ceļu segumi, celiņi, fasādes u. tml.

Produkcija tiek piedāvāta kā vietējā, tā eksporta tirgū. Darbinieku skaits ir atkarīgs no sezonas, piemēram, neaktīvajā sezonā darbinieku skaits ir ap 20, taču sezonā ap 30 cilvēkiem.

Atis Mateisons norāda, ka pieredzi guvis no tēva. Gūstot pieredzi esošajā darbavietā, Ata tēvs saprata, ka vēlas veidot pats savu uzņēmumu, risinot problēmas, kas laika gaitā bija novērotas. Viens no izaicinājumiem bija klientu neapmierinātība ar saņemto produktu, kuru izvēlējās pēc maza paraudzīņa, **tāpēc radās ideja par lielas noliktavas būvniecību, lai būtu iespēja visu apskatīt uz vietas. Šobrīd noliktava ir viena no lielākajām Austrumeiropā.**

Gandrīz desmit gadus “Pilsakmens” veltīja noliktavas izveidei, kas ietvēra arī tirgus izpēti un piegādātāju meklēšanu visā pasaulē. Tagad šis process ir noslēdzies, un uzņēmums **kopš pagājušā gada ir pievērsies arī dažādu ilgtspējīgu un inovatīvu prakšu ieviešanai.**

Ražošanā līdz šim daļa procesu notika manuāli, taču šobrīd tas tiek modernizēts, iegādājoties modernas iekārtas, kas aizstās cilvēku roku darbu. Tieši tāpēc fokusā ir digitalizācija un automatizācija, lai ražošanas process noritētu efektīvāk un modernāk.

Ražošanas modernizācija ļauj klientiem piedāvāt kvalitatīvus un ātrus pakalpojumus, kādus konkurenti nevar piedāvāt. Daļa manuālā ražošanas darba tiek aizstāta ar modernām iekārtām, kas darbiniekiem atvieglos ikdienu.

Lai jaunās iekārtas apgūtu, darbiniekiem tiek nodrošinātas apmācības gan Latvijā, gan ārzemēs. “Tomēr digitalizēta ražošana nenozīmē pazaudēt radošumu un tikai spiest iekārtas pogas, šī nozare dod iespēju piedalīties dažādos interesantos projektos un veidot interesantus pasūtījumus. Lielākais darbinieku ieguvums ir iespēja strādāt tādā uzņēmumā, kam principā līdzīgu nav, vismaz šajā reģionā,” norāda uzņēmuma vadītājs Atis Mateisons.

Jaunu risinājumu ieviešana uzņēmumā nepaliek bez izaicinājumiem. Atis norāda, ka sarežģītākais šo visu procesu ieviešanā ir birokrātija, taču uzņēmumā to palīdzēja pārvarēt komandas darbs un kolēģu zināšanas. Uzņēmuma “Pilsakmens” vadītājs Atis Mateisons iesaka arī citiem uzņēmējiem izmantot dažādas atbalsta programmas, kas ļauj attīstīties un padarīt uzņēmumu modernāku un ilgtspējīgāku, izvēloties uzticamus partnerus.

Inovācija optikas nozarē – attālinātā redzes pārbaude SIA “Optic Guru”

Inovatīvais virziens: digitalizācija

Uzņēmums dibināts: 2003

Darbinieku skaits: 150

Nozare: optikas saloni

Optikas uzņēmums SIA “Optic Guru” nozarē darbojas vairāk nekā 20 gadus. Kossoviču ģimene 2003. gadā Ogrē atvēra pirmo optikas veikalu “Metropole”. Inovācijas un digitalizācija uzņēmumā ir augstā vērtē, tādēļ “Optic Guru” ir realizējis attālinātu redzes pārbaudi. Tādējādi iespējams nodrošināt kvalificētu speciālistu pakalpojumu pieejamību arī reģionos.

“Optic Guru” īpašnieki ir ģimene: Jānis Kossovičs, viņa brālis Mārtiņš un mamma Lonija Kossoviča. Ideja par uzņēmumu radās, kad trešajam dēlam Gustavam tika atklātas nopietnas redzes problēmas. Tolaik Lonija strādāja optikas salonā un iedziļinājās šajā biznesā. Savukārt Jānis mācījās komercskolā un piedāvāja veidot pašiem savu uzņēmumu. Pakāpeniski uzņēmums ir kļuvis par vienu no lielākajiem optikas nozares uzņēmumiem, nodrošinot darbvietas 150 cilvēkiem.

Viena no svarīgākajām uzņēmuma vērtībām ir intuīcija, kas reizēm ir daudz spēcīgāka par aprēķiniem. Sevišķi tā nākusi talkā pārmaiņu brīžos, piemēram, dažādu digitalizācijas procesu ieviešanā. Uzņēmuma vērtība ir arī ģimeniskums, un tam rūp atbildība par attiecībām un klientu apkalpošanas kvalitāti. “Kā mēs sakām – mēs netirgojam brilles, mēs palīdzam cilvēkiem ieraudzīt,” stāsta Baiba Zvaigzne-Armana, mārketinga, komunikācijas un digitālās attīstības vadītāja.

Lai uzņēmums spētu saviem klientiem nodrošināt vislabākos pakalpojumus, darbinieku komanda seko līdzi nozares aktualitātēm un plāno, kādas inovācijas ieviest. Viena no tām – **optikas salonos pieejamā attālinātā redzes pārbaude, piemēram, klientam esot optikas salonā Ogrē, optometrists var veikt redzes pārbaudi no kabineta Rīgā, izmantojot digitalizētu redzes pārbaudes sistēmu.** “Rezultātā iedzīvotāji reģionos var saņemt augsti kvalificētu speciālistu pakalpojumus,” E-komercijas vadītājs Jānis Strauts.

Tuvākajā laikā plānots ieviest jaunu brillu lēcu apstrādes iekārtu, kura automatizēti apstrādās brillu lēcas vajadzīgā izmērā un formā. Arī lēcu apstrādes process būs videi draudzīgāks. Šobrīd brillu lēcas manuāli apstrādā optiķis, kā rezultātā var rasties rodas cilvēciskas kļūdas, kuras tiktu izslēgtas, ieviešot jauno iekārtu. **Lai optimizētu darbu, SIA “Optic Guru” strādā pie savas iekšējās vadības sistēmas uzlabošanas.** “Jaunajā sistēmā tiks saglabāti visi dati par brillu receptēm, brillu ietvaru izmēriem, formām un pārklājumiem, tādēļ nākotnē klientiem būs iespēja izvēlēties un pasūtīt brilles no tiešsaistes produktu kataloga, kuras piemeklētas balstoties uz klientu iepriekš veiktajiem pasūtījumiem,” stāsta Jānis.

Tai pat laikā **uzņēmums cenšas saglabāt līdzsvaru starp tradicionālajiem uzņēmējdarbības modeļiem un digitālo inovāciju ieviešanu.** “Mēs apzināmies, ka dažiem klientiem joprojām ir nepieciešama fiziska dokumentācija. Pēc nepieciešamības mēs turpināsim izsniegt dokumentus arī drukātā formā,” skaidro Baiba.

“Optic Guru” darba augļi ir pierādījuši, ka uzdrīkstēšanās vainagojas ar panākumiem. Jānis aicina nebaidīties ieviest jauninājumus savā darbā, lai aptvertu plašāku tirgu: “Pat ja uzņēmums darbojas kādā no tradicionālajām sfērām, tiešsaistes pārdošanas ieviešana var būt inovatīvs solis. Protams, tas prasa arī finansiālas investīcijas, taču tas noteikti atmaksāsies.”

“Straujās pārmaiņas liek uzņēmumiem meklēt līdzsvaru starp inovācijām un vērtību saglabāšanu. Vērtības ir kā kompass, kas palīdz orientēties sarežģītajā pasaulē, vienlaikus inovācijas ir dzinējs, kas veicina attīstību. Apvienojot inovācijas ar vērtībām, rodas spēcīga sinerģija – uzņēmums kļūst veiksmīgāks un atbildīgāks, sniedzot pievienoto vērtību gan darbiniekiem, gan klientiem,” uzskata Baiba.

Digitālie risinājumi: ne tikai finansiāli ieguvumi, bet arī mazāks kaitējums dabai

Inovatīvais virziens: digitalizācija

Uzņēmums dibināts: 2018

Darbinieku skaits: 40

Nozare: veselības aprūpe

Medicīnas centrs “LIEPA” Ādažu novada Carnikavas pagastā darbojas kopš 2018. gada, nodrošinot plašu pakalpojumu klāstu, lai iedzīvotājiem nav speciāli jābrauc uz Rīgu saņemt ārstniecības pakalpojumus. Tas iespējams ar Liepiņu ģimenes neatlaidību, lielo speciālistu komandu un iegādātajām modernajām medicīnas iekārtām.

Medicīnas centrs “LIEPA” sniedz ambulatorus pakalpojumus, pamatā nodrošinot diagnostiku, speciālistu konsultācijas, fizioterapiju, zobārstniecību, kurā ietilpst arī bērnu zobārstniecība, un zobu higiēnas pakalpojumus.

Uzņēmuma vadītāji Kristīne un Rihards Liepiņi paši ir ārsti, Kristīne ir ģimenes ārste un dermatoloģe, savukārt vīrs Rihards – zobārsts, zobu protēzists. Iecere par medicīnas centra izveidi tapa, kad Kristīne ar vīru Rihardu saprata, ka vēlas paši sev radīt darba vietu.

Liepiņu ģimene izlēma veidot savu uzņēmumu Carnikavā, lai līdz mājām varētu aiziet ar kājām. Tā kā šajā reģionā nebija nevienas medicīnas vajadzībām paredzētas ēkas, nākamais lielais solis bija atbalsta meklēšana ēkas būvniecībai.

Sākotnēji uzņēmumā darbojās līdz 3 darbiniekiem, taču, uzņēmumam attīstoties, medicīnas centrā strādā 40 cilvēku komanda.

Investīcijas tiek veiktas arī iekārtās, nodrošinot speciālistiem un pacientiem modernu iekārtu pieejamību. Tāpat uzņēmums ikdienā izmanto digitālās sistēmas informācijas glabāšanai un nodošanai, piemēram, e-veselību un DataMed, medicīnas centrs ir integrējies savā darbībā arī SmartMedical.

Ieviešot digitālos risinājumus, medicīnas centrs “LIEPA” ir saskāries ar cilvēku vēlmi palikt pie līdzšinējiem ieradumiem un saņemt izrakstus papīra formātā. Viens no iemesliem – valsts e-veselības sistēmā bieži vien notiek kāda kļūme, tādēļ no papīriem nevar tik viegli atteikties. Tomēr **Kristīne norāda, ka ļoti labprāt samazinātu papīra lietošanu līdz minimumam.**

Digitalizācijas un ilgtspējas jautājumiem medicīnas nozarē ir ļoti liela nozīme. “Ne tikai dažādas jaunās tehnoloģijas, bet arī **mākslīgais intelekts mums nākotnē varētu ļoti palīdzēt tieši diagnostiskos nolūkos,**” norāda Kristīne, piebilstot, ka jūt arī speciālistu trūkumu nozarē.

Ilgtermiņa risinājumu klāsts ir ļoti dažāds, tāpēc būtiski ir spert mazus soļus un saprast, kas būtu tas, ko uzņēmumam vajadzētu ieviest. **Medicīnas centrs “LIEPA” plāno uz ēkas jumta uzstādīt saules paneļus, lai mazinātu ekoloģisko pēdu un samazinātu elektroenerģijas izmaksas.** Nākotnes plānos ietilpst vēl kādas filiāles atvēršana, lai Pierīgas iedzīvotājiem būtu iespēja apmeklēt speciālistu netālu no mājām.

Atbalsta Zempkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

“Es esmu zaļi domājošs cilvēks un gribētu cerēt, ka šie risinājumi var sniegt ne tikai finansiālus ieguvumus, bet arī mazāk kaitēt dabai,” norāda Kristīne. Citiem uzņēmējiem Kristīne iesaka izmantot sniegtās iespējas un izmantot dažādas, katram uzņēmumam atbilstošas digitālās sistēmas, kas var ietaupīt laiku. Medicīnas centra “LIEPA” vadītāja uzņēmējiem novēl būt atvērtiem, būt drosmīgiem un nebaidīties izmantot iespējas: “Tas ir liels darbs, tāpat jābūt pacietīgiem un inovatīviem, pat ja tam klāt ir riska pieskaņa.”

Izmantot laikmeta piedāvātās iespējas – “Lūšu Dravas” veiksmes stāsts

Inovatīvais virziens: digitalizācija

Uzņēmums dibināts: 2013

Darbinieku skaits: 1

Nozare: biškopības produktu ražošana, tūrisms

Ogres novadā “Lūšu Dravā” bites dūc jau vairāk nekā 50 gadus, taču tieši pēc uzņēmuma dibināšanas Jānis Lūsis ar sievu Leldi ir radījuši klientu atzinīgi vērtētos inovatīvos medus produktus. Darba procesā tiek izmantotas gan dažādas elektriskās iekārtas, gan roku darbs.

“Lūšu Drava” nodarbojas ar biškopības produktu ražošanu, pārstrādi un tirdzniecību, kā arī ar izglītojošo un aktīvo tūrismu. Uzņēmuma darbības vieta ir ģimenes saimniecība “Stropēni”, Lielvārdes pagastā, Ogres novadā.

Uzņēmuma vadītāja Jāņa Lūša māte Līga ar biškopību šajā saimniecībā nodarbojas jau kopš 1974. gada. Pirms vairāk nekā 10 gadiem Jānim radās ideja medus produktiem radīt papildu pievienoto vērtību, un tika izveidots zīmols “Lūšu Drava”, radot jaunus un interesantus produktus: medus ar citronu, medus ar dažādiem riekstiem, ar sēkliņām. 2013. gadā tika nodibināts uzņēmums. Šobrīd produktu klāstā jau ir krietni vairāk dažādu garšu ar ogām, augļiem un pat šokolādi, produktu klāstā ir jau 18 dažādi medus izstrādājumi.

“Lūšu Dravā” Jānis darbojas kopā ar sievu Leldi. Lelde ir atbildīgā par ražošanas procesiem – visus produktus sagatavo un piegādā klientiem, kā arī uzņem apmeklētājus saimniecībā. Savukārt Jānis palīdz dažādajos finanšu, juridiskajos, mārketinga, digitālajos un saimnieciskajos jautājumos.

Uzņēmums ir mazs, taču, kā norāda Jānis: “Ļoti nozīmīgs gan mums pašiem, gan sabiedrībai”. Jānis un Lelde rūpējas arī par senā biškopības aroda un arī nozīmīgās biškopības nozares popularizēšanu, izglītojot gan bērnus, gan pieaugošos.

Lai arī roku darbs ir uzņēmuma vērtība, medus iegūšanai tiek izmantota arī elektriska medus sviede un medus maisīšanai – elektriskas iekārtas.

Sākotnēji medus tika pildīts plastikāta tarā, taču šobrīd uzņēmums ir pārgājis uz ilgtspējīgākiem materiāliem – stikla burciņām un metāla vāciņiem. Arī produktu etiķetes ir drukātas uz papīra, nevis plēves līmpapīra.

Jānis un Lelde diezgan ātri saprata, ka mājaslapa ir ļoti būtisks uzņēmuma veiksmes elements. Tā ir piedzīvojusi vairākas pārvērtības. 2023. gada nogalē Jānis paša spēkiem izveidoja trešo mājaslapas versiju, ieviešot arī automatizētus pasūtījumu apmaksas un rēķinu ģenerēšanas risinājumus. Šādas sistēmas ieviešana ir ļāvusi atbrīvoties no manuālas rēķinu veidošanas, to izsūtīšanas klientiem, rēķinu apmaksas uzraudzības – e-veikala sistēma to izdara pati.

Šobrīd kopā ar grāmatvedības ārpakalpojumu sniedzējiem notiek **pakāpeniska pāreja uz digitālu dokumentu arhivēšanu. Papīru kaudzes vairs netiek vestas grāmatvežiem, bet skenētas un ievietotas sistēmā.** Dokumenti iekšējai lietošanai fiziski vairs netiek drukāti, bet ievietoti digitālajā sistēmā.

Jānis norāda, ka dažādu procesu **digitalizācija un automatizācija ļauj ietaupīt laiku un dod iespēju vairāk pievērsties citiem uzdevumiem**, piemēram, dažādu uzņēmuma attīstības ideju radīšanai un īstenošanai. Mūsdienīgākas e-veikala sistēmas ieviešana ar banku maksājumu integrāciju arī klientos rada augstāku uzticību mūsu uzņēmumam e-vidē. 2023. gada nogalē pieauga pasūtījumu skaits e-veikalā, kas apliecina to, ka kvalitatīvs e-veikala risinājums klientiem atvieglo iepirkšanos.

No zinātnes līdz klientam: “SpirulinaNord” pieredzes stāsts

Inovatīvais virziens: bioekonomika

Uzņēmums dibināts: 2019

Darbinieku skaits: 6

Nozare: pārtikas audzētājs, biotehnoloģija

Ropažu novadā dzimis unikāls uzņēmums – “SpirulinaNord” ar mērķi nodrošināt iedzīvotājus ar pieejamu un augstas kvalitātes spirulīnu, kas ir bagāta ar uzturvielām un pozitīvi ietekmē veselību. Spirulīna tiek audzēta speciāli radītos un unikālos bioreaktoros, apliecinot bioekonomikas pamatprincipus – inovāciju pielietojumu.

“SpirulinaNord” ir vienīgais uzņēmums Ziemeļeiropā, kas audzē spirulīnu un veido no tās unikālus produktus. Produktu klāstā ietilpst svaiga spirulīna ogu sīrupos un sasaldēta spirulīna.

Uzņēmuma dibinātāja Dr. sc. ing. Agnese Stunda-Zujeva iepriekš strādājusi par pētnieci saistībā ar biomateriāliem Rīgas Tehniskajā universitātē. Tomēr, saprotot medicīnas materiālu gauso komercializācijas procesu, Agnese pievērsās biotehnoloģijai, un tas aizveda pie spirulīnas.

Meklējot jaunas iespējas, Agnese uzzināja par mikroskopiskās aļģes - spirulīnas unikālo potenciālu. **Spirulīna ir bagāta ar olbaltumvielām, vitamīniem, minerālvielām un antioksidantiem un pasaulē jau vairākas desmitgades pazīstama ar savu pozitīvo ietekmi uz veselību – imūnsistēmu, gremošanas sistēmu, sirds un asinsvadu sistēmu.** “Es sapratu, ka šī aļģe varētu būt īsts nākotnes pārtikas produkts,” norāda Agnese.

Lielākā daļa spirulīnas tiek audzēta subtropu klimatā Ķīnā. Agnese uzskatīja, ka ir iespējams audzēt augstas kvalitātes spirulīnu arī Latvijas klimatiskajos apstākļos, tāpēc viņa nolēma atrast veidu, kā to šeit izdarīt. **Kopā ar zinātnieci Dr. sc. ing. Kristīni Veģeri, tika izstrādāta unikāla audzēšanas tehnoloģija, kas ir uzņēmuma darbības pamatā.** Rezultātā 2019. gadā Stopiņu novadā tika dibināts uzņēmums “SpirulinaNord”, kurā šobrīd strādā 6 darbinieki.

Viens no galvenajiem panākumu stūrakmeņiem ir pašu radītas slēgtas audzēšanas sistēmas izmantošana, kas nodrošina augstas kvalitātes spirulīnu, turklāt efektīvi pārvaldot ūdens un barības vielu resursus. **Atšķirībā no tradicionālās audzēšanas seklos dīķos, “SpirulinaNord” izmanto inovatīvu, efektīvu slēgtas sistēmas risinājumu, kas praktiski novērš piesārņojuma risku un sniedz iespēju precīzākai klimata kontrolei, tādējādi nodrošinot vienmērīgu un augstu produktu kvalitāti.**

Lielākais izaicinājums – sabiedrības informēšana par jauno koncepciju par svaigu spirulīnu, jo tradicionāli šis produkts ir pazīstams kā smirdīgs pulveris. Agnese uzsver: “Mūsu ražotā svaigā spirulīna tiešām ir baudāma, turklāt satur vairāk bioloģiski aktīvo uzturvielu, nekā lietojot termiski apstrādāto spirulīnas pulveri”.

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Uzņēmuma nākotnes plānos ietilpst ražošanas jaudas palielināšana, jaunu produktu izstrāde un audzēšanas metodes tālāka pilnveidošana.

Agnese aicina sabiedrību un uzņēmumus pievērst uzmanību zinātnes nozīmei efektīvu risinājumu izstrādē un tādējādi ilgtspējīgas nākotnes veidošanā. Viņa uzsver: “Ir svarīgi bērniem stāstīt par to, ka zināšanas un prasmes ir nepieciešamas un neveidojas skatoties “Tik Tokā”. Ir svarīgi pašiem darboties, attīstīt spēju radoši domāt.”

Augu izcelsmes sastāvdaļas un kompostējams iepakojums – bezatkritumu kosmētika

Inovatīvais virziens: bioekonomika

Uzņēmums dibināts: 2015

Darbinieku skaits: 3

Nozare: dabīgās kosmētikas ražošana

“SILMACHY cosmetics” ražo ar rokām gatavotu dabīgo kosmētiku, un daļu produkcijas iepakojuma iespējams kompostēt, nepiesārņojot apkārtējo vidi. Uzņēmuma vadītāja Marta Šulce priecājas, ka ir izdevies radīt uzņēmumu ar vērtību un jēgu. Pārstrādājot atjaunojamus dabas resursus, Ķekavas novada “Silmačos” tiek radīti produkti ar augstu pievienoto vērtību.

Dabīgās kosmētikas uzņēmums “SILMACHY cosmetics” kopš 2015. gada darbojas Ķekavas novada Baldones pagastā. Pirmos četrus gadus uzņēmumā darbojās viens cilvēks, darbs notika brīvdienās un darba dienu vakaros. Tagad uzņēmums ir izaudzis līdz pilna laika darba vietām trīs cilvēku komandai.

Saprotot, cik daudz atkritumu tiek saražots un cik ļoti tas ietekmē veselību, **Marta pieņēma lēmumu izveidot savu uzņēmumu, lai rosinātu pārmaiņas, piedāvājot videi draudzīgākas alternatīvas.** “Biju priecīga, ka varēju pamest savu pamatdarbu aptiekā un nodoties tikai savam biznesam ar pievienoto vērtību un jēgu,” uzņēmuma pirmsākumus atceras Marta.

Šobrīd “SILMACHY cosmetics” produktu klāstā ir atrodami sejas, ķermeņa un matu kopšanas produkti, piemēram, cietais šampūns un kondicionieris, klasiskās ķermeņa un roku ziepes, dezodorants, sejas mitrinātājs, lūpu un roku balzami.

Produktu sastāvā tiek iekļautas tikai dabīgas izcelsmes sastāvdaļas: augu eļļas, augu sviesti, vaski, augu pulveri un minerāli. **Kosmētikai nav pievienoti agresīvi ķīmiski konservanti, stabilizatori un biezinātāji.** Marta Šulce ir sertificēta farmaceite un pārzina visas vērtīgās augu īpašības.

Ilgspējas jautājumi uzņēmumā tiek uztverti kā pašsaprotami, tāpēc **“SILMACHY cosmetics” ražoto kosmētiku saiņo tikai videi draudzīgos iepakojumos: alumīnijā, stiklā un kartonā.** Marta atgādina, ka tikai ~9 % plastmasas, kas ir pārstrādājama, ir fiziski iespējams pārstrādāt, kapacitātes trūkuma dēļ.

Ražošanas procesā paliek pāri plāni ziepju gabaliņi, kas tiek sarīvēti un sapsesēti kopā, izveidojot tā sauktās “brāķu ziepītes”, kas tiek pievienotas klientu pasūtījumiem kā dāvana.

Dabīgās kosmētikas ražošanā un saiņošanā bezatkritumu iepakojumos izaicinājumu netrūkst, jo tieši dažādi sintētiskie piejaukumi kosmētikas produktus padara ērtāk lietojamus. Viens no produktiem, ko “SILMACHY cosmetics” klienti ļoti gaida, ir vannas bumbas, taču tās ir jāiepako tā, lai tām nepieklūst mitrums, un to var panākt tikai ar plastmasas iepakojumu.

Inovātīvākais produkts uzņēmuma klāstā viennozīmīgi ir sejas mitrinātājs. Tā formulas izstrāde bija ļoti izaicinoša un prasīja vairāk laika nekā plānots, jo sejas mitrinātāja konsistencei bija jābūt starp sejas krēmu un cieto šampūnu, lai šo produktu varētu iepakot kompostējamā kartonā.

Esošās telpas ražošanai ir kļuvušas par šauru, tāpēc nākotnes plānos ietilpst vecās saimniecības ēkas atjaunošana. **Marta sapņo, ka uz šīs ēkas jumta arī izdosies izvietot saules paneļus, lai varētu izmantot tikai atjaunojamo enerģiju.**

“Es vēlētos aicināt apdomāt lietas, kas jūs uztrauc, un domāt zaļi. Protams, būs izaicinājumi, bet tādi paši izaicinājumi būs arī, ja nedomāsi,” uzskata Marta Šulce. Ieviešot ilgtspējīgākus risinājumus tagad, ilgtermiņā būs mazāki izaicinājumi, kā tikt galā ar vides piesārņojuma un neatjaunojamo resursu neefektīvas izmantošanas sekām. “Planēta mums ir tikai viena, vai ne?”

Mazi soļi, lielas pārmaiņas: bioloģiski noārdāmu papīra salmiņu ražošana

Inovatīvais virziens: bioekonomika

Uzņēmums dibināts: 2020

Darbinieku skaits: 4

Nozare: papīra salmiņu ražošana

Ropažu novadu pārstāvošais uzņēmums “Live Paper” ir iedvesmojošs piemērs tam, kā inovatīvi un ilgtspējīgi risinājumi var veiksmīgi attīstīt bioekonomikas nozari. Uzņēmuma dibinātājs Ulvis Bērziņš kopā ar savu kolēģi Armandu Rudzīti, saskatot potenciālu plastmasas aizliegumā Eiropas Savienībā, 2020. gadā dibināja “Live Paper”, lai ražotu 100 % bioloģiski noārdāmus papīra salmiņus.

“Mēs abi iepriekš strādājām tipogrāfijā, tāpēc mums bija pieredze ar papīru un ražošanas tehnoloģijām,” stāsta Ulvis, “pusdienu laikā diskutējām par **papīra salmiņiem kā ekoloģisku alternatīvu plastmasas salmiņiem**. Kad ieraudzīju ziņu par plastmasas aizliegumu, sapratu, ka ir pienācis laiks rīkoties.”

Sākotnēji viss šķita vienkārši, taču drīz vien kļuva skaidrs, ka **papīra salmiņu ražošana prasa rūpīgu pieeju un tehnoloģiskās zināšanas**. “Live Paper” komanda neatlaidīgi strādāja, lai izstrādātu **efektīvu ražošanas procesu un nodrošinātu augstas kvalitātes produkciju**. Patlaban “Live Paper” ir vienīgais uzņēmums Latvijā, kas ražo papīra salmiņus. Uzņēmumā strādā četru cilvēku komanda.

“Esam atraduši optimālu papīra un līmes kombināciju, kas nodrošina labāko kvalitāti. **Mūsu salmiņi var izturēt pat 40 stundas šķīdumā, nezaudējot formu,**” uzsver Ulvis.

“Live Paper” jau no pirmās pastāvēšanas dienas ir apņēmis ievērot ilgtspējas principus visos uzņēmuma darbības aspektos. Sākot no augstas kvalitātes izejvielām līdz inovatīvām tehnoloģijām. “Mēs sadarbojamies ar tādiem uzņēmumiem kā “Henkel”, kas ir paraugs ilgtspējīgā ražošanā, viņu klimata neitralitātes politika un rūpes par vidi iedvesmo arī mūs,” stāsta Ulvis Bērziņš.

Investējot energoefektivitātes paaugstināšanā, pagājušajā gadā tika ieviesta jauna žāvēšanas līnija, kas ne tikai palīdzēja efektīvi žāvēt salmiņus, bet arī ļāva samazināt elektrības patēriņu līdz pat 20 %. Telpu apkurei tiek izmantots gaisa siltumsūkņis, kas ir efektīvāks un saudzīgāks pret vidi nekā tradicionālās apkures sistēmas. **Ražošanas procesā radušos atkritumus uzņēmums utilizē, sadarbojoties ar atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu “Clean R”, tādējādi nodrošinot materiālu otrreizējo pārstrādi.**

Uzņēmumam nācās saskarties ar dažādām grūtībām, pārbaudot izturību un spēju pielāgoties. “Lielākais sarežģītums bija pirms uzņēmuma aktīvas darbības uzsākšanas,” atceras Ulvis Bērziņš. “2020. gads ar Covid-19 pandēmiju un ostu slēgšanu ievērojami sadārdzināja loģistikas izmaksas, kas nebija paredzētas sākotnējā plānā. Konteineru pārvadājumi kļuva par 70 % dārgāki, kas bija pirmais nopietnais izaicinājums.”

Žāvēšanas tehnoloģija nebija piemērota Eiropā ražotajiem materiāliem. Lai iekārtu izmantotu ražošanas procesā, bija jāiziet cauri ilgam izmēģinājumu periodam. “Sākotnēji domājām, ka viss notiks vienkārši – uzstādīsim iekārtas, ieslēgsim pogu un iegūsim perfektu produktu. Realitāte izrādījās sarežģītāka, prasot rūpīgu pielāgošanos un nepārtrauktu tehnoloģijas pilnveidošanu,” stāsta Ulvis.

Nākotnes plānos ietilpst produkcijas klāsta paplašināšana, tāpēc tiek veikta tirgus tendenču izpēte, lai izvērtētu potenciālo produktu pieprasījumu. “Mēs skatāmies uz produktiem HORECA nozarei, kas sevī ietver ēdināšanu un viesnīcu sektoru. Pašlaik izpētām papīra krūzīšu un šķīvīšu tirgu, lai novērtētu potenciālu un nepieciešamās iekārtas.”

“Live Paper” pierāda, ka ar drosmi, neatlaidību un rūpīgu plānošanu var paveikt daudz. Ulvis Bērziņš novēl: “Nebaidieties no izaicinājumiem uzņēmējdarbībā! Ja jums ir ideja, realizējiet to, vienlaikus domājot par ilgtspēju. Sākotnēji investīcijas var šķist lielas, bet atcerieties – jūs strādājat nevis gadam vai pieciem, bet ilgāk.”

“Dreiling” – inovatīva pieeja sukāžu ražošanā

Inovatīvais virziens: bioekonomika

Uzņēmums dibināts: 2019

Darbinieku skaits: 3

Nozare: pārtikas ražošana

Uzņēmums “Dreiling” Ropažu novadā ražo sukādes un aukstumā žāvētus (liofilizētus) Latvijā audzētu augļu, ogu un dārzeņu kraukšķus. Inovatīvā ražošanas pieeja, ko sniedz liofilizators, ir izvirzījies uzņēmuma priekšplānā un apstiprina bioekonomikas pamatprincipus.

Kopš 2019. gada beigām Ropažu novadā Daigas Zaicevas vadībā darbojas ģimenes uzņēmums “Dreiling”. Uzņēmuma pirmsākumi meklējami 2004. gadā dzīvoklītī ar visparastāko žāvētāju, lai pašu rokām pagatavotu sukādes, kas Daigas vecākajam bērnam ļoti garšoja, bet tajā laikā bija ļoti dārgas. “Mēs jau tādi darbīgi cilvēki no laukiem, amats bija rokā,” saka Daiga. Un tā, laikam ejot, sukādes tika dotas degustēšanai tuvākajiem draugiem, un visi bija sajūsmā. Vienā brīdī atskanēja jautājums: “Kāpēc jūs savu produktu nelaižat tautās?”

Iedvesmota rakstīt projektu, Daiga ar vīru internetā atrada īpašu iekārtu – liofilizatoru un nolēma izmēģināt un iegādāties iekārtas mazo versiju. **Liofilizācija ir žāvēšana aukstumā. Procesā laikā ogas un augļi tiek žāvēti vakuumā lielā aukstumā (līdz $-40\text{ }^{\circ}\text{C}$). Izņemot pirmās ogas no aukstās žāvēšanas iekārtas, viņus sagaidīja patīkams pārsteigums, jo produkti bija ļoti interesanti un garšīgi. **Atšķirībā no tradicionālās žāvēšanas metodes, pateicoties temperatūrai, gala produkts saglabā savu sākotnējo formu.****

Sākotnēji šī produkcija bija kā eksperiments, taču pēc lielā pieprasījuma “Dreiling” komanda saprata, ka šiem produktiem ir jāpapildina esošais sortiments. Tā uzņēmuma darbība ievirzījās inovatīvās sliedēs, iegādājoties jau nākamo iekārtu, kas bija lielāka. Ar mazo iekārtu bija iespēja saražot produkciju ļoti nelielos apjomos.

Pakāpeniski “Dreiling” sortimentā ieviesa arī riekstu krēmus ar liofilizētām ogām un augļiem, kā arī šokolādes un riekstu izstrādājumus ar liofilizētiem produktiem.

“Dreiling” izvēlas tikai Latvijā audzētus augļus un ogas no vietējiem audzētājiem. Šobrīd jau ir nostiprinājušies pastāvīgie piegādātāji un sadarbības partneri. Tāpat bitenieki interesējas par “Dreiling” produkciju, lai pievienotu medum un padarītu to skābenāku – “kā jau latviešiem patīk,” teic Daiga.

Saražoto produkciju var glabāt ilgi, jo tā nebojājas, un var tirtot arī pēc gada, būtiski samazinot pārtikas atkritumus. Savukārt svaigo augļu iepirkumos rūpīgi jāizvēlas iepērkamais daudzums, jo tie bojājas daudz ātrāk.

Kā lielāko izaicinājumu Daiga atceras pirmo liofilizatoru, kas bija sūtīts no ASV. Tas bieži plīsa, garantijas ietvaros to varēja salabot, taču tas aizņēma vairākus mēnešus, kas būtiski ietekmēja ražošanas procesu.

Būs pagājis gads, kopš Daiga ir aizgājusi no sava pamatdarba un visu laiku velta uzņēmuma attīstībai, kas vainagojies ar panākumiem. Mājā atjaunotā garāža ražošanas procesam jau ir par šauru, tāpēc tuvākajā nākotnē uzņēmums vēlas paplašināties. **Šobrīd ir iegādāts īpašums ar senu muižu, ko plānots atjaunot.**

Plānojot jaunās telpas, Daiga gribētu uzstādīt arī saules paneļus, lai samazinātu elektrības patēriņu un izmaksas. Papildus – liofilizācijas iekārta izdala siltumu, tāpēc nebūs jātērē tik daudz resursu ēkas apsildīšanai.

“Dreiling” stāsts iedvesmo noticēt saviem spēkiem un uzņēmuma idejai. “Nav jau tik grūti to visu iemācīties, galvenais ir jājūt vēlmei,” atzīst Daiga.

Dabas iedvesmots, videi draudzīgs: “SEV fabrics”

Inovatīvais virziens: bioekonomika

Uzņēmums dibināts: 2022

Darbinieku skaits: līdz 5

Nozare: apģērba apdruka

Ropažu novadā darbojas jaunuzņēmums “SEV fabrics”, kas iedvesmo ar savu inovatīvo pieeju apģērbu un tekstila izstrādājumu ražošanā. Uzņēmuma dibinātāji ir Santa un Igors Voitešonoki, kuri apvienojuši savas prasmes un pieredzi, lai radītu ilgtspējīgu un inovatīvu uzņēmumu.

Uzņēmuma pirmsākumi meklējami idejas autores Santas Voitešonokas pieredzē apģērbu ražošanas un apstrādes nozarē. Viņa saskārās ar problēmu, ka Latvijā nebija pieejami individuāli gatavoti pilnas apdrukas apģērbi uz dabīga auduma, tikai uz sintētiskās šķiedras auduma, tāpēc **Santa nolēma radīt zīmolu “SEV” jeb “SEV.eco”, kas piedāvātu unikālus un dabai draudzīgus apģērbus un aksesuārus.**

“SEV fabrics” piedāvā plašu pakalpojumu klāstu, sākot no individuāla dizaina izstrādes līdz pilna cikla ražošanai. **Tiek izmantoti videi draudzīgi (Oeko-Tex 100 un GOTS standarta) kokvilnas audumi, lai nodrošinātu augstākās kvalitātes audumu apdruku, apģērbu un tekstila izstrādājumu izgatavošanu.**

Igors Voitešonoks, uzņēmuma līdzdibinātājs, ir pārliecināts, ka ilgtspējīga biznesa pamatā ir atbalsts vietējai ekonomikai un rūpes par dabu. **Tā vietā lai pasūtītu gatavos izstrādājumus no lielām rūpnīcām, “SEV fabrics” drukā uz auduma pats un veic sadarbību ar mazām šuvēju darbnīcām Latvijā.** Igors uzsver: “Sadarbība ar vietējām šuvējām ļauj mums nodrošināt augstas kvalitātes produkciju un rūpēties par godīgu atalgojumu un darba apstākļiem tieši Latvijas iedzīvotājiem.”

Produkti tiek izgatavoti no **sertificētiem, videi draudzīgiem kokvilnas audumiem. Kokvilna ir atjaunojams resurss, kas nozīmē, ka to var audzēt atkārtoti, nekaitējot videi. Ražošanas procesā tiek izmantotas modernas tehnoloģijas, kas samazina ūdens un enerģijas patēriņu.**

“SEV fabrics” **produkciju ražo pēc pasūtījuma jeb “on demand”, tādējādi samazinot nevajadzīgu atkritumu rašanos.** Ražošanas procesā radušos audumu pārpalikumus nodod tālākai pārstrādei vai izmanto kā lupatiņas. Vienlaikus “SEV fabrics” ir izveidojis kontu platformā “Andele Mandele”, lai veicinātu apģērbu tālāk nodošanu un tekstila atkritumu daudzuma samazināšanu.

“Sākumā bija ļoti sarežģīti nevis izvēlēties pašu iekārtu, bet tādu atrast. Mums uzsmaidīja veiksmē, jo no sākuma bijām noskatījuši konkrētu iekārtu, kuru mums neizdevās notestēt. Vēlāk izdevās atrast citu, vēl labāku iekārtu, kas mums ir spējusi nodrošināt nepieciešamo kvalitāti un ātrumu,” stāsta Igors.

Atrast audumus, kas atbilst uzņēmuma ilgtspējas un kvalitātes principiem, nebija viegli. **Sadarbība ar audumu ražotājiem no dažādām valstīm prasīja rūpīgu testēšanu un pielāgošanu, lai panāktu vēlamu rezultātu.** Neskatoties uz grūtībām, “SEV fabrics” turpina pilnveidoties, apgūstot jaunas prasmes un ieviešot efektīvākus procesus.

Nākotnes plānos ietilpst ambiciozas iniciatīvas – digitalizētas platformas izveide klientu individuālajiem pasūtījumiem un saules paneļu uzstādīšana, kā arī sadarbība ar Latvijas uzņēmumu “Zaļā josta”, lai atrisinātu tekstila atkritumu utilizācijas jautājumu.

“SEV fabrics” pieredze rāda, ka drošme un neatlaidība var palīdzēt pārvarēt jebkuras grūtības un radīt pozitīvas pārmaiņas pasaulē. “Mēs aicinām visus domāt par ilgtspējīgu patēriņu un atbalstīt uzņēmumus, kas rūpējas par vidi. Izvēloties apģērbu, kas ir izgatavots no dabīgiem materiāliem un atbildīgi ražots, jūs varat dot savu ieguldījumu zaļākā nākotnē,” aicina Igors Voitešonoks.

LEADER sadarbības projekts „(sa)DARBĪBA: uzņēmēju sadarbības ekosistēmas stiprināšana”.

Projektu īsteno Pierīgas reģiona vietējās rīcības grupas (VRG) – biedrība “Partnerība Daugavkrasts”, biedrības “Pierīgas partnerība”, “Jūras zeme”, “Ropažu Garkalnes partnerība”, “Stopiņu Salaspils Partnerība” un “Publisko un privāto partnerattiecību biedrība “Zied zeme”.